

## Litt om norsk problemsjakk.

På mange måter har norsk problemsjakk hatt større betydning og innflytelse internasjonalt sett enn det vanlig turnerings-sjakk har hatt. Dette har sikkert sin årsak i at det først i de senere år har blitt riktig fart i den internasjonale turneringsaktivitet på norsk jord. Problemsjakk og postsjakk, der Norge har hevdet seg forholdsmessig godt er ikke tilsvarende avhengige av kostbare arrangementer, og virksomheten kan fullt ut drives uavhengig av bosted. Dette har særlig hatt betydning for vårt land med spredt bosetting og lange avstander.

De eldste norske problemforfattere fremsto i 1870-årene med bidrag til "Nordisk Skaktidende" og til norske sjakkspalter. Av fremstående navn fra gammel tid nevner vi: F.W. Blehr, A. Landmark, H. Aschehoug, M. Ursin og O. C. Budde. Senere sluttet også A. M. Dahl seg til. Etter århundreskiftet har norsk problemsjakk hatt en sterk utvikling. I første rekke kan nevnes problemistene J. J. Togstad, Kristian Nielsen, H. M. Huse, Th. C. Henriksen og Johan Scheel. Fra 1930-årene og frem til vår tid kan det vises til en rekke fremragende norske problemforfattere spredt ut over hele vårt land. Fra Bergens-kanten: Nils G. G. van Dijk, Norges mest fremgangsrike og produktive forfatter fra 1950-årene av. Han ble utnevnt til internasjonal mester i FIDE for problemsjakk i 1962. Videre Birger Knudsen og datteren Solveig Navdal, Leif Endresen, F. Dworak, Karl Skogsenden, Erling Iversland og den unge Jørgen Børner. Fra Møretraktene kom David Hjelle (Problemsamling "Herbarium" 1970), K. Austrheim, Bjarne Blikeng, Erling Kristensen, Idar Iversen og Sverre Witzøe. Spesielt må vi fremheve bygda Rindal der det fremsto en hel koloni av problemister, først og fremst Alfred Karlstrøm og sønnen Arne, R. Rindøien, M. Aune, J. Grytbakk, A. Rindalsholt (ex Løkbakk) og sønnen Per-Arne m. fl. Beveger vi oss videre nordover støter vi på Joralf Grande, Overhalla som flittig deltok internasjonalt. Videre nordover kommer vi til Arvid Solem, Mo i Rana og August Jenssen, Narvik, og aller nordligst Nils A. Bakke, Sørvær, en meget allsidig og produktiv problemist, forfatter til "Problemsjakk i Nord" (1976). Beveger vi oss sørover til Hedmark og Oppland finner vi igjen et rikt problemmiljø. Sentralt står den tidligere nevnte Kristian Nielsen, forfatterparet F. M. Godager og T. Fjeld, Odd E. Backe og sønnen Espen, alle fra Hamar, Birger Restad, Lillehammer, Olaf Mathiassen, Løten, Arne Vik, Dokka, Ivar Godal,

og studekassen på  
Binnar, Koppang.

Gjøvik (Utgiver av "154 norske miniatyrer" (1974))  
 Fra Nannestad kommer Alf Myrhaug og fra Trysil  
 totrekks-spesialisten Paul Bekkelund. Fra Fredrikstad  
 den tidligere nevnte Th. C. Henriksen og de unge lovende  
 Gunnar Holmboe og Vemund Blomqvist. Fra Vestfold kom den  
 kjente spiller og spalteredaktør Ernst Rojahn og den  
 altfor tidlig avdøde Morten Trollalden. Så gjenstar  
 problemistene fra Oslo-området. En rekke av disse har vært  
 medlemmer av Oslo Schakselskap. Det har sin grunn i det høye  
 spillenivå i O.S.S., og at de fleste av våre problemister  
 også var sterke spillere. Det eneste unntak i så måte  
 var Johan Scheel som såvidt jeg vet ikke spilte turnerings-  
 sjakk. Når det gjelder problemister som har vært medlemmer av O.S.S. vil vi i det følgende gi  
 noen raske skisser med problemeksempler. Oslo-området kan  
 imidlertid også by på fremragende problemister som  
 tilhører andre sjakkklubber. I første rekke André Fossum,  
 internasjonalt kjent trettrekks-spesialist i modellmatt-  
 genren, med egen spesialitet: Forsøksspill som også  
 munner ut i et modellmatt-nett. Han er tildelt inter-  
 nasjonal mestertittel i FIDE for sjakk-komposisjoner.  
 Videre har vi Øivind Pettersen som i 1957 ga ut den  
 instruktive boka "Problemsjakk", Hans P. Bie, Charles  
 Patey og Odd Flater. Det kunne være fristende å gjengi  
 problemeksempler også for disse, men vi må  
 begrense oss til medlemmer av O.S.S., ellers ville  
 enhver ramme for denne jubileumsboka bli sprengt.

7 og O. Kolberg  
 ✓ fra Telemark

(  
 De samme oppgavene er  
 de samme ikke kom på det mange  
 har en eller annen gang  
 publisert problemer i  
 skopen. Å dra litt med de uttrykke

✓ Einar Sars

Litt om sjakkproblemer for ikke-problemister

Tm

Det er ofte vanskelig å få en vanlig sjakkspiller til  
 å begripe poenget med sjakkoppgaver. En vanlig replikk  
 er at hvit er så overlegen at han vinner uansett, og  
 hvorvidt det blir matt i to eller tre trekk er uten  
 interesse. Her må spilleren prøve å gå inn på de  
 premisser som gjelder for sjakkproblemer, og så vil  
 han med litt tålmodighet og velvilje kunne  
 oppdage de egenartede skjønnhetsverdier som skjuler  
 seg i oppgavestrukturane. En vanlig oppfatning er at  
 et vanskelig og overraskende, helst usannsynlig  
 førstetrekk er hovedsaken i et sjakkproblem. I noen  
 problemer kan nok også dette være tilfelle, men som  
 oftest vil poenget ligge i å undersøke de svarte  
 paradene og hvits svar på disse. Det er variantene

7ø som vanligvis er problemets egentlige innhold, og man må prøve å se hvordan de enkelte varianter griper inn i hverandre og tilsammen danner komponistens idé. Det grunnleggende for et sjakkproblems verdi er det skjønnettsinntrykk det gir.

### Litt historikk som bakgrunn ~~for de forskjellige skoletypene~~

I 1880-årene utformet Johan Berger de såkalte Bergerske kunstlover der kravet om modellmatt og økonomiprinsippet ble formulert. (Modellmatt: I mattstillingen er hvert av feltene rundt den svarte kongen bare dekket på en måte, enten dekket av ~~en hvit brikke~~ en hvit brikke eller blokkert av en svart brikke. Alle hvite offiserer skal være med i mattbildet. Kravet gjelder ikke for den hvite kongen. Følgende unntak godtas: ~~En bundet svart brikke som står inntil svart konge, der bindingen utnytted i mattbildet, likeledes dobbeltsjakk.~~)

Etterhvert viste modellmattkravet seg å bli for restriktivt for å skape noe originalt på totrekksfronten og rundt forrige verdenskrig og inn i 1920-årene fremsto den såkalte "Good Companion"-stilen der vekten ble lagt på raffinement i svarts forsvar (Kryss-sjakk, blokader, bindinger, frigjøringer). For tre-trekkerne utviklet det seg forskjellige "skoler". Tsjekkerne har i særlig grad dyrket modellmatt-oppgaver med stor dyktighet og man har i mer enn en mannsalder talt om "Den bøhmiske skole". En ekte "bøhmer" krever i tillegg til de rent tekniske krav om modellmatt, elegant spilleføring, streng økonomi osv. visse stilelementer av mer subjektiv art som ikke lar seg definere eksakt. Vi har behandlet dette såpass utførlig på grunn av den sterke og varige innflytelse "Den bøhmiske skole" har hatt på norsk problemsjakk. Man diskuterte i sin tid hvorvidt de norske bøhmiske oppgaver hadde sin egenart, men stort sett kom man ikke til noe klart standpunkt her.

Nye ideer ble etterhvert utviklet for tre- og flertrekkerne, særlig av tyske problemister. Denne retning kalles "Den ny-tyske skole", eller "Det logiske kombinasjonsproblemet". Her legges hovedvekten på ~~modellmatt~~ strenghet i problemets logiske struktur, men uten krav om modellmatt. Begrepet "hensiktsrenhet" er av sentral betydning.

Den ny-bøhmiske retning er et forsøk på å forene kravene i de to foran nevnte skoler.

Fall

Når det gjelder to-trekkerne lanseres nye ideer på slutten av 1920-årene og begynnelsen av 1930-årene, særlig inspirert av russerne Barulin og Issaev ( Hvit idé, linjekombinasjons-temaer, rendyrking av dualforsvar og fortsatt forsvar) Forstøtt forsvar: (I våre løsninger markert med "f.f.") Svart forsvarer seg mot hvits hovedtrusel ved å flytte en brikke likegyldig. Derved oppstår en ny hvit mattmulighet. Svart styrer nå sitt trekk slik at han også forsvarer seg mot denne andre matten, men derved oppstår en tredje mattmulighet!

Fra begynnelsen av 1940-tallet preges to-trekks-kunsten av utviklingen av de nye forspills- og forsøksideer. Her har den svenske pioneren Gustav Jönsson gjort banebrytende innsats , hans arbeider ble ivrig studert i Norge. I våre dager er disse ideer videreutviklet i forskjellige fler-fasespill, der vekten er lagt på samspillet mellom satsspill (= varianter i utgangsstillingen), forsøksspill og løsningsvarianter. ( Sagarujko-tema, Hannelius-tema, Ruchlis-tema osv.) En liten kuriositet: Den russiske problemisten Efim Ruchlis lanserte i 1946 et nytt tema i en berømt oppgave som fikk l. pr. "Sverdlovsk KFS". Birger Restad, Lillehammer publiserte en fullt utviklet "Ruchlis-tema" i Italia i 1931, men det vakte visst ikke noe særlig oppmerksomhet.

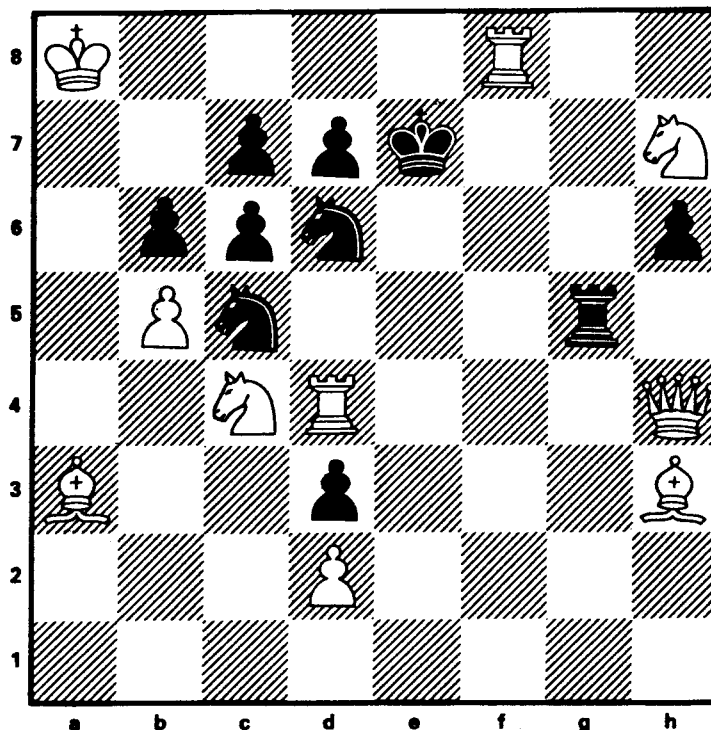
Voppgave med  
Tm

## Problemsjakk i Oslo Schakselskap

Når det gjelder problemsjakk kan man ikke egentlig si at O.S.S. har gjort noen særlig stor innsats for sine problemister. Vi blir tålt i klubben, og får sitte ifred med våre demonstrasjoner og akrakadabra-snakke så lenge vi ikke forstyrrer lynsjakkspillerne. Men når sannheten skal frem må det ~~ikke~~ sies at klubben ved et par anledninger ~~har~~ riktig har stått stort på: Ved klubbens 40-årsjubileum i 1924 ble Johan Scheel: "200 problemer" utgitt og i 1942 gikk en teft-turnering for to-trekkere av stabelen i klubbens regi.

Vi ~~ble~~ nedenfor gjengir de tre premierte oppgavene i turneringen. Dommeren, Fredrik Storm hadde satt opp følgende tema: En svart halvbinding der begge halvbindingsbrikker utfører fortsatt forsvar og hvor hvit utnytter den oppståtte binding etter likegyldige trekk og etter fortsatt forsvar. Den dengang relativt ferske problemforfatteren Bjarne Blikeng fra Kristiansund N. tok alle tre premiene!

Bjarne Blikeng, Kristiansund N.  
1. pr. Oslo Schakselskaps tematurn. 1942



Hvit trekker og setter matt i 2 trekk

Løsning: 1. Se3! (Trektvang)

1.-, Se5 likeg. 2. Fe4 matt  
1.-, Se6 (f.f.) 2. Sf5 matt  
1.-, Sd6 likeg. 2. Fxd7 matt  
1.-, Sf5 (f.f.) 2. De4 matt  
1.-, exb5 2. Sd5 matt

Denne oppgaven er gjengitt i FIDE-album 1914-44.

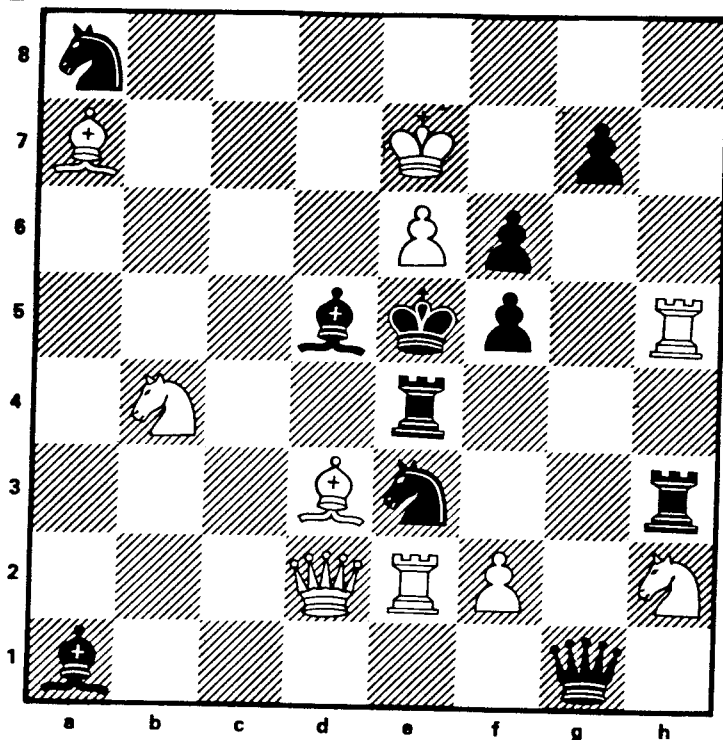
Hedrende omtale  
ble tildelt  
O. Barden og  
A. Myrhaug.

H dette

tm

Bjarne Blikeng, Kristiansund N.

2. pr. Oslo Schakselskaps's tematur. 1942



Hvit trekker og setter matt i to trekk.



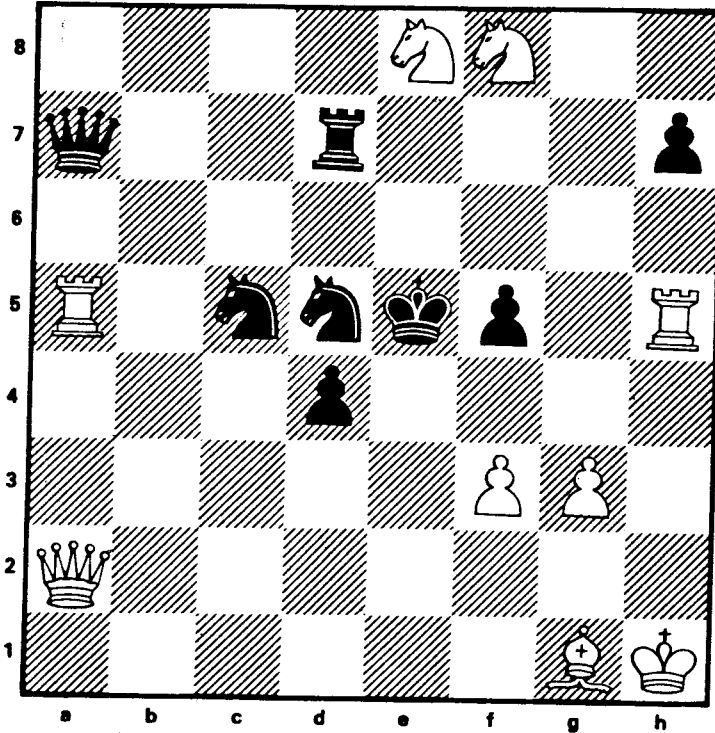
Tc

Løsning:

- 1. Lc2 (Tr. 2. Sd3 matt)
- 1. -, fe4 likeg. 2. Txf5 matt
- 1. -, ff4 (f.f.) 2. DxLd5 matt
- 1. -, Se3 likeg. 2. f4 matt
- 1. -, Sg2 (f.f.) 2. Sg4 matt
- (1. -, Ld5 likeg. 2. Dd6 matt
- 1. -, Sb6 2. Lb8 matt)

Forsøk: Ld3 likeg? Dd1!

Bjarne Blikeng, Kristiansund No. 3 pr. Oslo Schakkelskapis tematur. 1942



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

Løsning:

- | <u>1.Th4</u>   | (Tr.2.Lxd4 matt) |
|----------------|------------------|
| 1.- Se5 likeg. | 2.De2 matt       |
| 1.- Se4 (f.f.) | 2.f4 matt        |
| 1.- Sd5 likeg. | 2.De6 matt       |
| 1.- Se7 (f.f.) | 2.SxTd7 matt     |
| 1.- Sf4 (f.f.) | 2.gxSf4 matt     |
| 1.- f4         | 2.Th5 matt       |

I ~~et~~ <sup>et</sup> utvalg av oppgaver ~~har~~ har vi ~~gj~~ angitt fullstendige løsninger med alle viktige varianter gjengitt, for å lette lesernes tilegnelse av ~~stoffet~~ Stoffet. Vårt håp er at mange av denne grunn vil se nærmere på innholdet, og forhåpentligvis like det de finner ~~interessant~~. Når det gjelder selve ~~utvelgelsen~~ /utvelgelsen/ av problemer, kan dette alltid diskuteres. Vi har nyttet FIDE-albumene som veileder i visse tilfelle, rundspørringen til en rekke problemister i "Problemisten" 1949, der de ble bedt om å oppgi sine beste problemer er det tatt hensyn til i tillegg til eget skjønn. ~~Disse~~ En del nålevende komponister har selv pekt på hvilke problemer som burde nyttes i utvalget.

Tilslutt vil jeg takke Ivar Godal, Gjøvik for hjelp med å fremskaffe problemeksempler fra det norske problemarkiv. Også de svenske problemekspertene H. Hultberg og H. Friberg vil jeg takke for hjelp med et par indrikate teoretiske spørsmål.

Hvalget



JOHAN SCHEEL

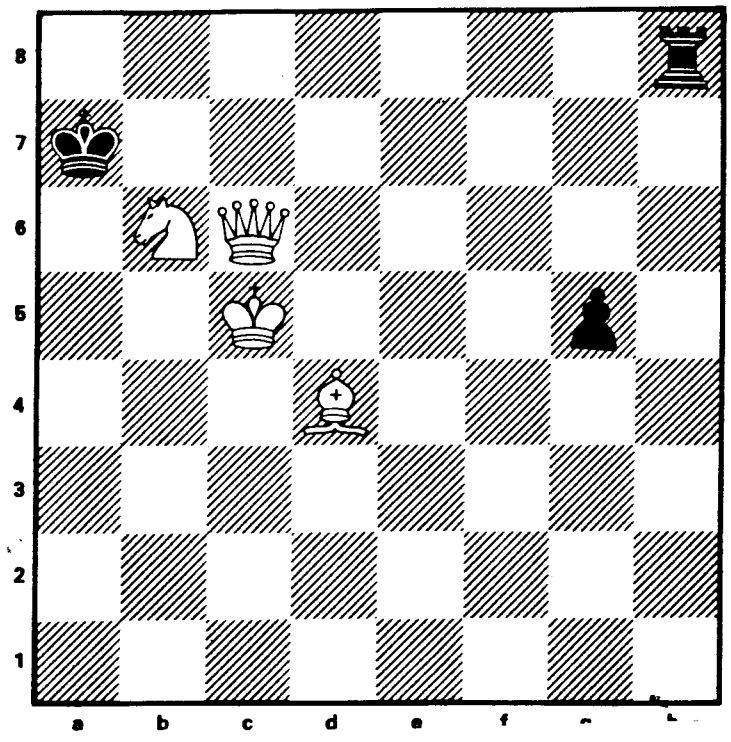
Johan Scheel (1889 - 1958) debuterte i "Morgenbladet" som 15-åring, og publiserte oppgaver i en jevn strøm i tidskrifter og sjakkspalter over hele verden ~~resten av sitt liv~~ resten av sitt liv. Gjennom disse år hevdet han seg som en av verdens fremste på sitt spesialfelt, den "bøhmiske" tre-trekker, og hjemførte en mengde ~~utmerkelse~~ utmerkelse i norske og internasjonale turneringer. Scheel forteller selv at hans interesse for den "bøhmiske" stil (Oppgaver med modell-matter) kanskje i mindre grad skyldes personlige anlegg enn den tilfeldighet at han i ungdommen kom til å studere Pospisil's "Ceské Melodie" og ble betatt av den egenartede skjønnhet i disse oppgaver. Scheel's berømmelse strakte seg over hele verden. Vi skal referere en historie fra 20-årene: En norsk fagforeningsmann foretok en studietur til den nye Sovjet-staten, og på en togreise i retning Ural kom han i prat med en av de medreisende russere. Han spurte om russeren kjente til noen nordmenn av navn, og fikk dette svar: "Ja, jeg kjenner til to, Nansen og Scheel". Oslo Schakkelskap (Christiania Schakkelskap som det dengang het) visste å verdsette Scheel's innsats og ga i 1924 ut Johan Scheel's "200 Schakopgaver" i anledning klubbens 40-årsjubileum 4/2.1924.

det

Av Scheel's produksjon har vi valgt ut 16 problemer, i vesentligste fra årene etter at samlingen "200 Schakopgaver" kom ut. Dette ~~ikke~~ må ikke tolkes slik at ~~ikke~~ samlingen skulle inneholde mindreverdige problemer, tvert i mot kan man hevde at Scheel's produksjon er av høy kvalitet helt fra ungdommen av. Men vi har ønsket å bidra til ~~ikke~~ en oversikt over Scheel's senere produksjon, den er ikke systematisk samlet. Den komplette samling får utstå til den planlagte norske problemsamling kommer ut.

emna

Johan Scheel,  
Nya Dagligt Allehanda 1926



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

**Løsning:**

1.Kd5! (Tr.2.Sd7 matt)

1.,,Fb8 2.Sc8 matt

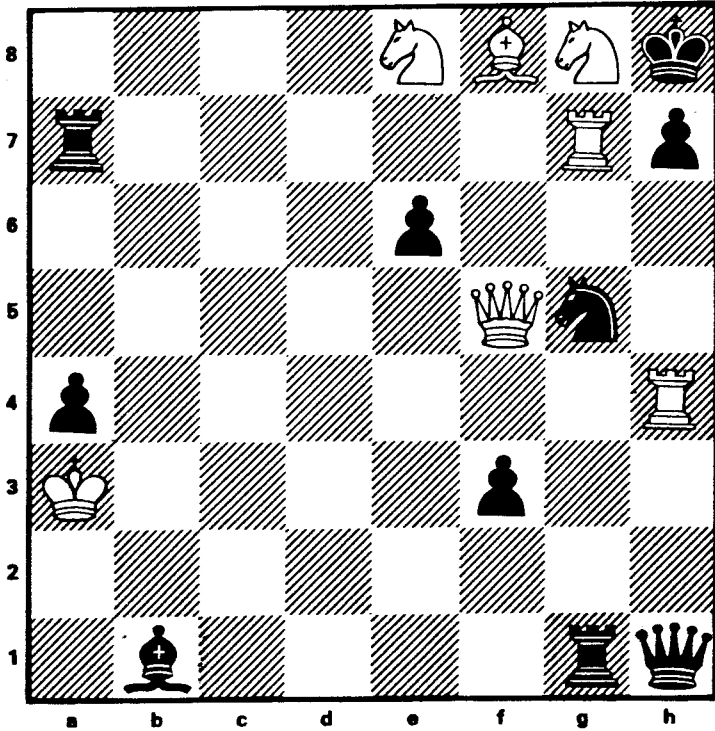
1.,,Th4 2.Da8 matt

1.,,Td8 † 2.Sd7 matt

1.,,Ka6 2.Sc4 matt

Forsøk: 1.Ke4? Ka6! 1.Kb4/Kb5? Fb8!

Johan Scheel,  
"Hvar 8. Dag" 1926



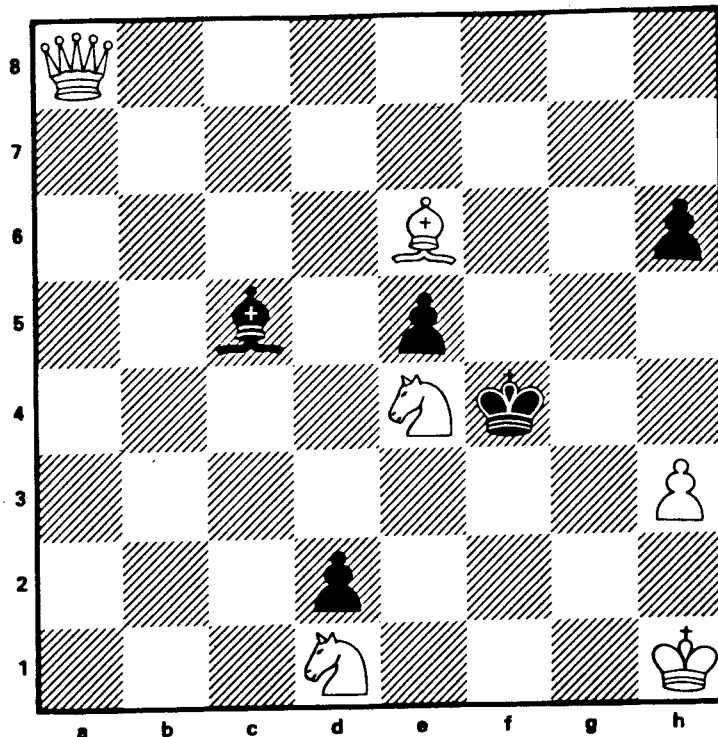
Hvit trekker og setter matt i to trekk.

Løsning:

1. Sg6 (Tr. 2. Tg8 matt)  
 1.-, Sf7 2. Tgxh7 matt  
 1.-, Se4 2. Dxxh7 matt  
 1.-, Sh3 2. Thxxh7 matt  
 1.-, fxf7 2. Lxf7 matt

*1.-, k65*

Johan Scheel,  
4. pr. Trollhättans Schacksällskap 1918



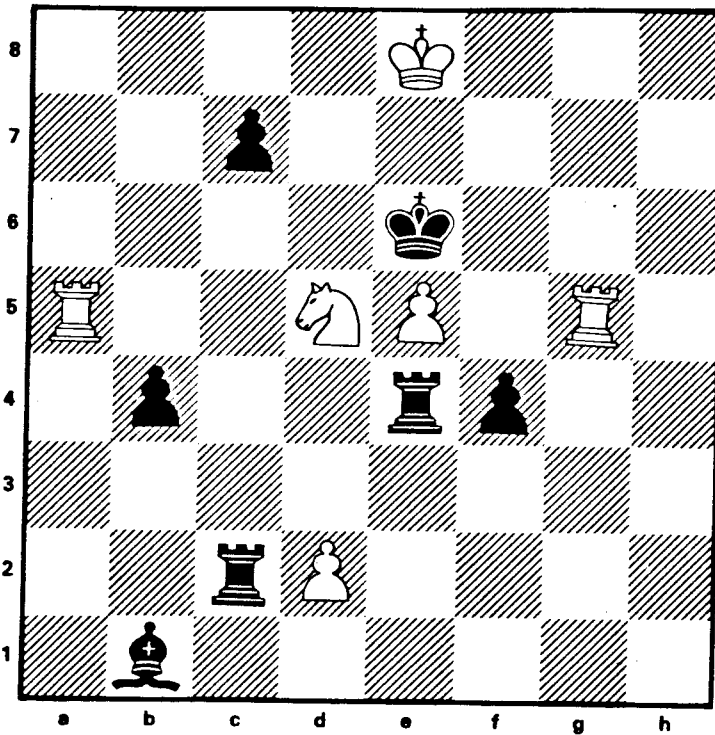
Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning:

1. Dc8 (Tr. 2. Dxc5 ~~Kxc5~~ KxSe4 3. De3 matt )  
 1.- Kf3 2. Lc4 KxSe4 3. Dg4 matt  
 2. - , h5 3. Dg4 matt  
 1.- La3 2. Lg4 (3. Df5) KxSe4 3. De4 matt  
 1.- La7 2. Ld5 h5 3. Df8 matt

h1 Df5

Johan Scheel,  
Prager Presse 1924



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

*H d x T e 4*

**Løsning:**

1. d3 (Tr. 2. ~~axf4~~ (3. Sxf4) Tf2 3. Sxc7 matt)

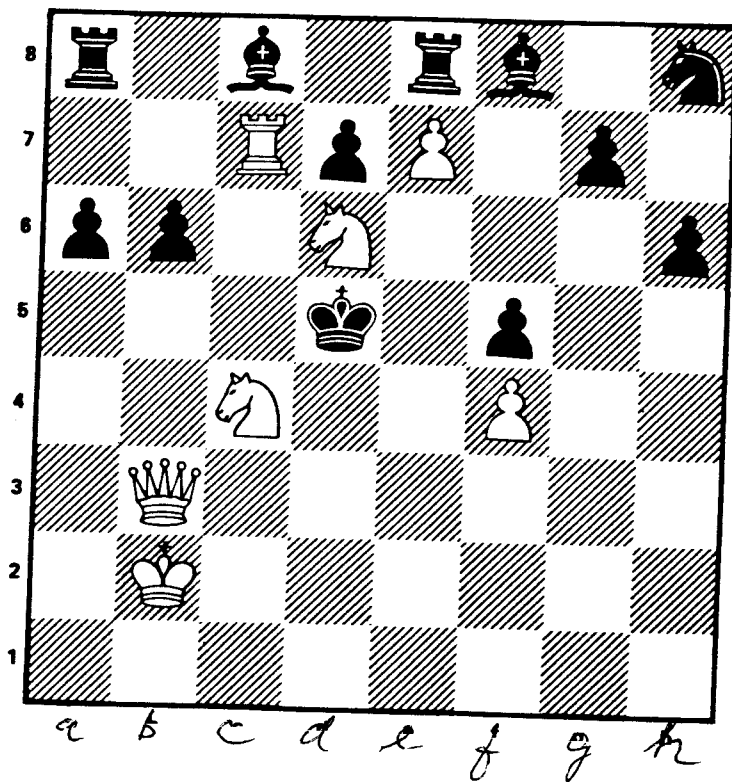
1. -, Txe5 2. Tg6+! ~~Kf5~~  
Kf5+ 3. Se7 matt

1. -, ~~Td4~~ Td4 2. Ta6+ KxSd5 3. e6 matt

~~Td4~~ 2. - , Tc6 3. Sxc7 matt

1. -, Tec4 2. Tc5! (3. Sxc7) Txc5 3. Sxf4 matt

Johan Scheel,  
Aftenposten 1941



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

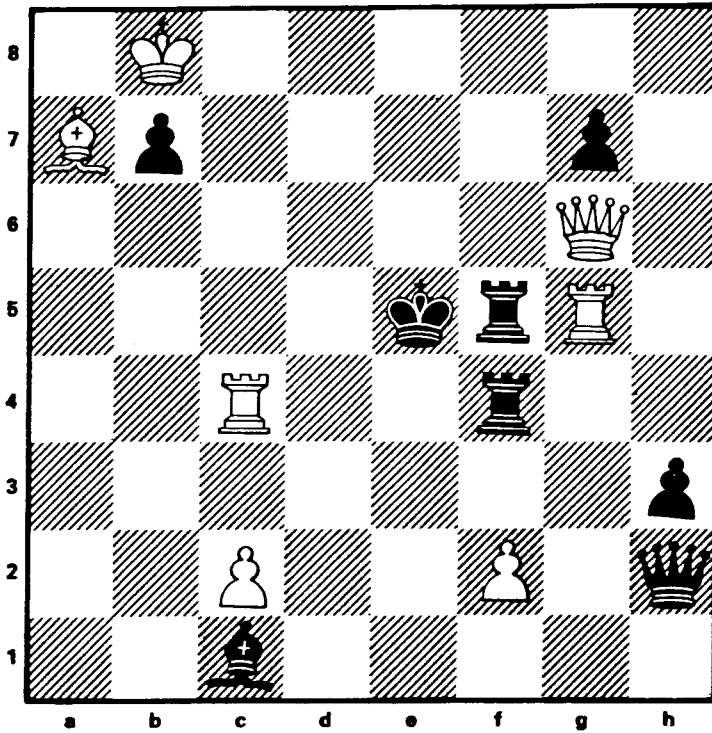
Løsning:

- |            |                                      |
|------------|--------------------------------------|
| 1. Se4     | (Tr. 2. Sxb6+ KxSe4/Kd4 3. Tc4 matt) |
| 1.-, b5    | 2. Se5! (3. Dd3) bxSe4 3. Dd1 matt   |
| 1.-, Ke6   | 2. Se5+ Kxe7 3. Se6 matt             |
|            | 2. -, d5 3. Dxb6 matt                |
| 1.-, fxSe4 | 2. f5! (3. Dd1) Kd4 3. Dd1 matt      |
|            | 2. -, e3 3. Dd3 matt                 |

(1.-, KxSe4 2. De3 osv.)

H Norges

Johan Scheel,  
2. pr. Norsk/Sjakkforbund 1941



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning:

1.Ka8 (fr. 2.Lb8 † Kd5 3.Df7 matt)

~~1.-,Txe4~~

1.-,Txe4 2.Txf5 † Ke4 3.f3 matt

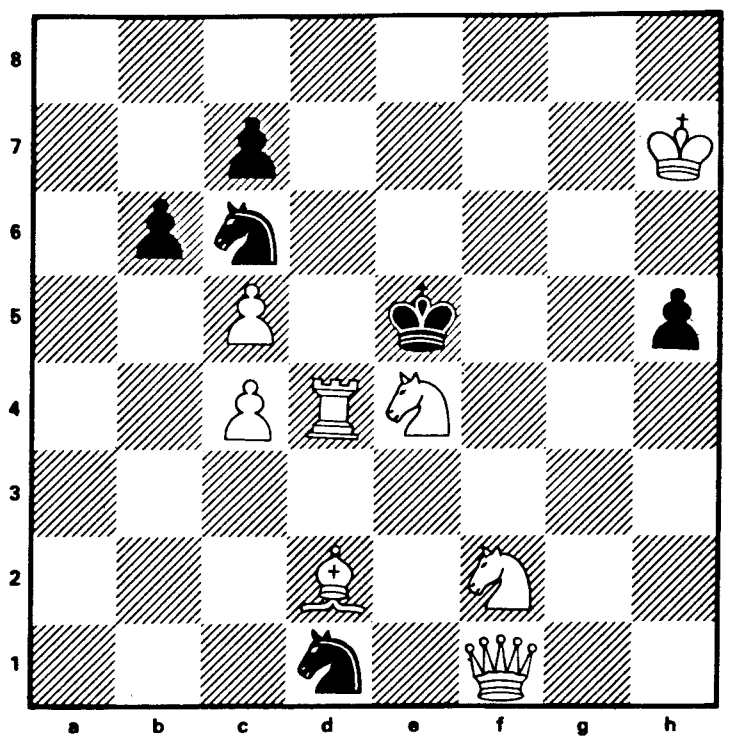
1.-,Tfg5 2.Tc5 † Kd4 3.e3 matt

Kameleon-ekko. I disse to variantene fremkommer samme matt-bølge, men på felter av forskjellig farge.

(1.-,Kd5 2.Df7 †, 1.-,Td4 2.Txf5 † osv.)

Li

Johan Scheel,  
1.pr. "British Chess Fed." 1946



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

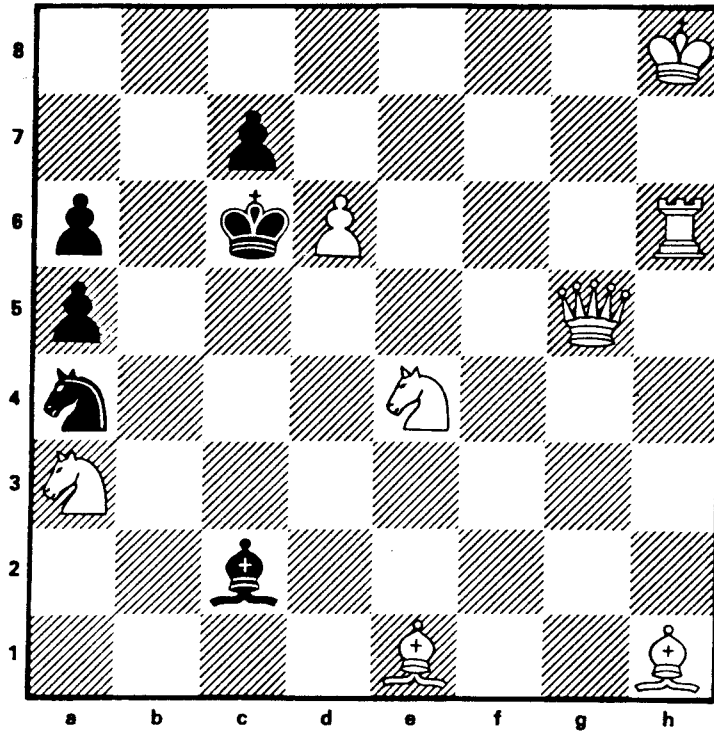
Løsning:

- 1. Sg5 (Tr. 2. Te4 + Kf6 3. SxSd1 matt)
- 1.-, KxTd4 2. Sf3 + Kxe5 3. Se4 matt
- 1.-, Se3 2. Sg4 + KxTd4 3. Le3 matt
- 2. - , hxSg4 3. Df4 matt
- 1.-, Se3 2. Sfe4! KxTd4 3. Le3 matt
- 2. - , SxDf1 3. Td5 matt
- 1.-, SxSf2 2. Dxf2 osv.
- 1.-, bxc5 2. ~~Sg5~~ ~~KxTd4~~ SxSd1 (3. Df4) KxTd4 3. Le3 matt



Johan Scheel,

1. pr. U. S. Chess Federation Tourney 1946-48.



Hvit trekker og setter matt i 3 trekk.

*tre*

Løsning: 1.Dg7! (Trekktvang)

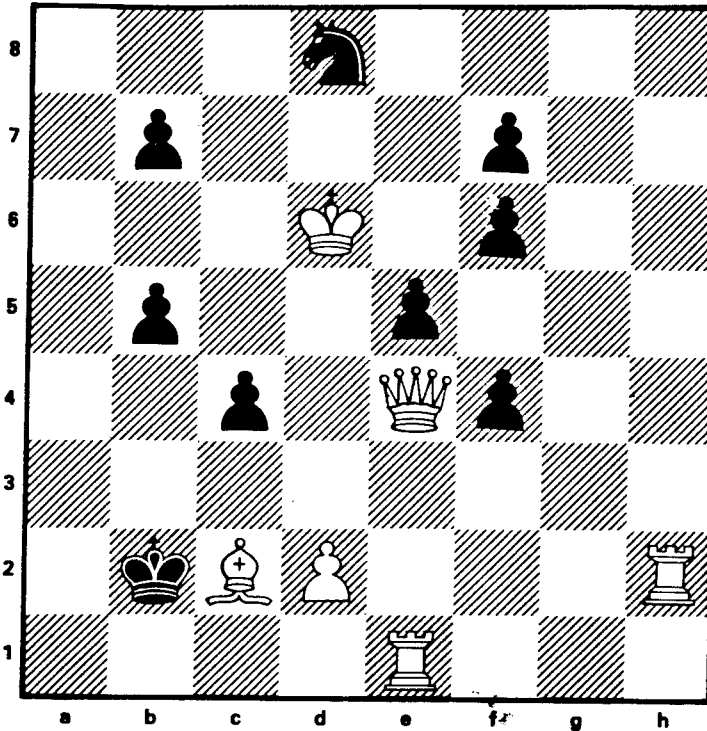
(Le4/Kb6)

- 1.-, Lb1 2. Se3† Ke5 3. SxSa4 matt (2.-, ~~Ke4~~ 3. Dxe7 matt)
- 1.-, Ld1 2. Sf6† Ke5/Kxd6 3. Sd7 matt (2.-, Lf3 3. De7 matt)
- 1.-, Lb3 2. Se5† KxSe5 3. Dg1 matt (2.-, Ld5/Kb6 3. De7 ~~matt~~)
- 1.-, LxSe4 2. LxLe4† Ke5 3. Dg1 matt (2.-, Kb6 3. De7 matt)
- 1.-, Kd5 2. Th5† Ke6/Ke6 3. Dxe7/De7 matt
- 1.-, Sa4 likeg. 2. Dxe7† Kd5 3. De5 matt

Merk at 2.Se4 likeg. ikke er noen trusel pga. 2.-, Le4!, Se4 kan ikke trekke før Le2 har bestemt hvor den vil gå.

~~XXXXXXXXXX~~

Johan Scheel,  
1. pr. "Bull Memorial T." 1947

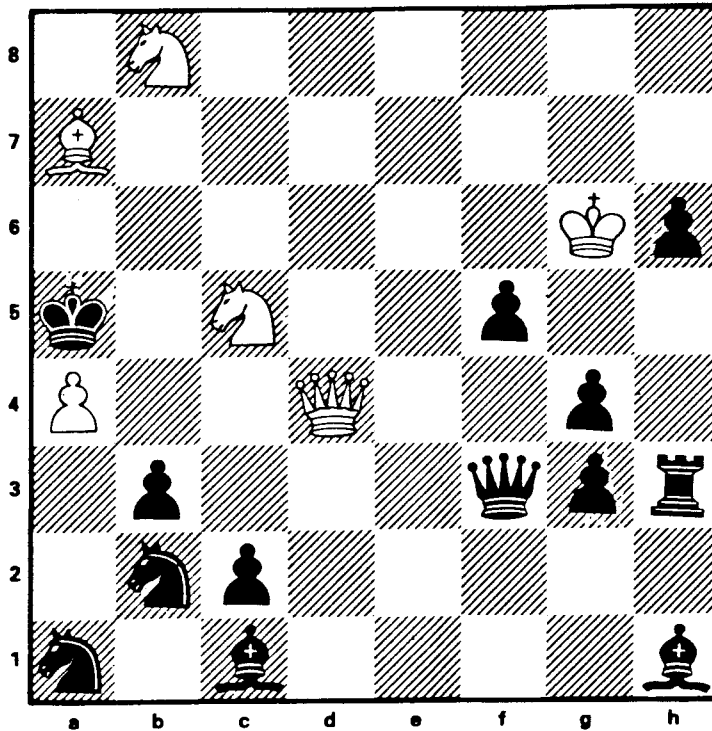


*Hvit trekker og setter matt i tre trekk.*

**Løsning:**

1. Dh1	(Tr. 2. Tal KxLe2	3. Dbl matt)
1. - , KxLe2	2. Df3 (3. Dc3)	Kb2/b4 3. d4 matt
1. - , e3	2. Dd5 (3. Db3)	KxLe2 3. d3 matt
1. - , b6	2. Tbl	KxLe2 3. De4 matt
2. - ,	Ka2/Ka3	3. Da8 matt

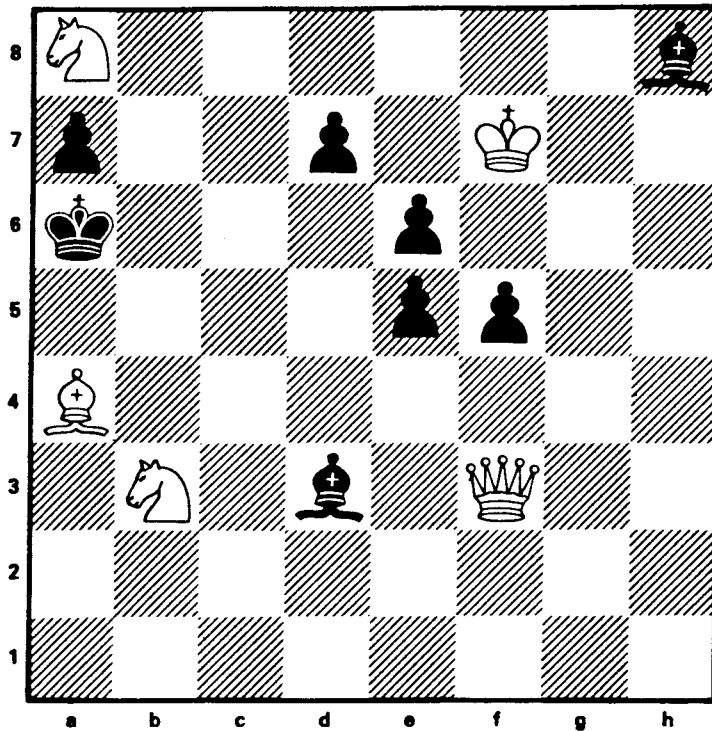
Johan Scheel,  
1. pr. "Magasinet" 1950



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

**Løsning:** 1. Kh7 (Tr. 2. Sc6 † DxSc6 3. Dc3 matt)  
1. -, De3 2. Sb7 † LxSb7 3. Lb6 matt  
1. -, Sd1 2. Se4 Likeg. 3. Lb6 matt  
1. -, Sd3 2. Sxb3 † SxSb3 3. Lb6 matt  
1. -, g2 2. Dc3 † DxDc3 3. Sc6 matt  
Forsøk: 1. Kg7? g2!

Johan Scheel,  
2. pr. "Heathcote Memorial T." 1953



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning:

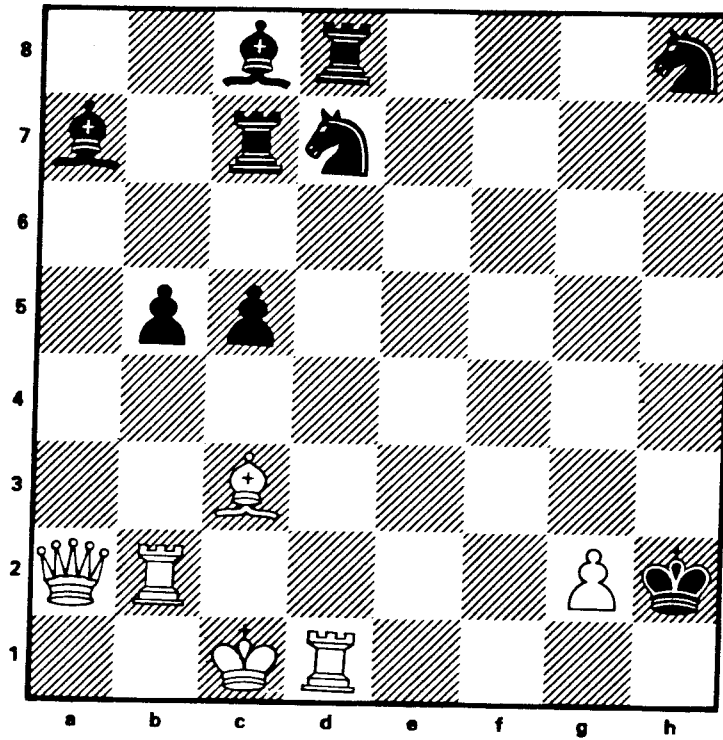
1. Dh1 (Tr. 2. Se5 + Ka5 3. Del matt)  
 1.-, Lf1 2. Lc6 (3. ~~Lb7~~) dxLc6 3. Dxe6 matt  
 2. - Lg2 3. Dal matt  
 1.-, e4 2. DxLh8 (3. De8) Kb7 3. Sc5 matt

2.-, Lb5 3. Lb7 matt

L D \* L 41

Johan Scheel,

1. pr. "British Chess Fed." 1953



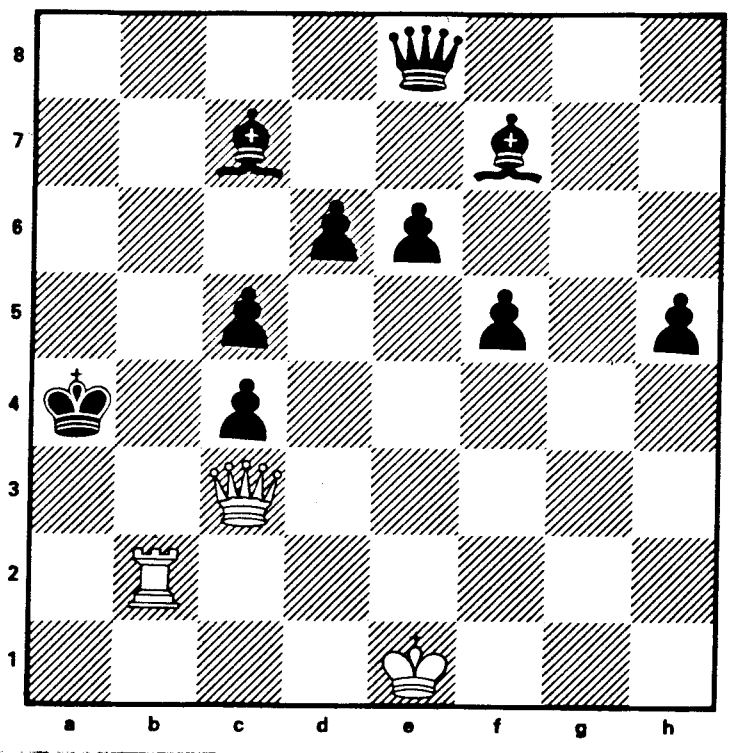
Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning:

1  
 2  
 3  
 4  
 5  
 6  
 7  
 8

1. Da3 (Tr. 1. -, b4 2. Ld2! og 3. Lf4/Dh3 matt)
1. -, Te8 2. Le5 † SxLe5 3. g4 matt  
 2. + , TxLe5 3. Dh3 matt
1. -, Tf8 2. Lf6 SxLf6 3. g4 matt  
 2. + , TxLf6 3. Dh3 matt
1. -, Sg6 2. Le1! Likeg. 3. Lg3 matt
1. -, Kg3 2. Lf6 † Kf4/Kg4 3. Df3 matt  
 2. + , Kh2 3. Dh3 matt

Johan Scheel,  
1. pr. "Magasinet" 1955



*Hvit trekker og setter matt i tre trekk.*

**Løsning:**

1. Kf1 (Tr. 2. Del og 3. Dal matt)

1.-, e5 2. Tbl! Likeg. 3. Dal matt

1.-, Db8 2. Dxe4 Db4 3. Ta2 matt  
2. - , Ka3/Ka5 3. Da2 matt

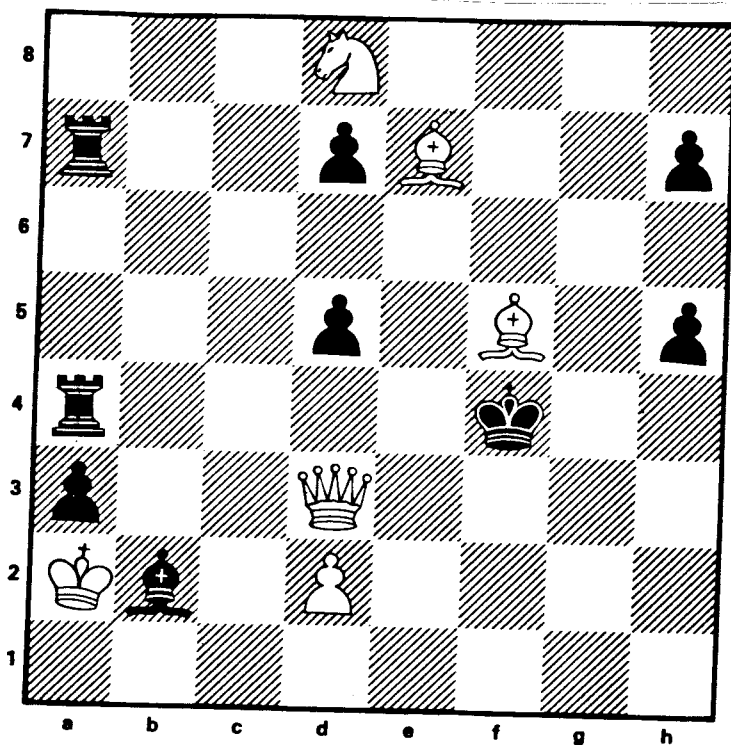
1.-, De6 2. Ta2 Kb5 3. Db2 matt

1.-, Las 2. Dxe4 Lb4 3. Ta2 matt

Forsök : 1. Kf2 ? Ld8!

1. Ke2 ? Tc4!

Johan Scheel,  
1. pr. "British Chess Fed." 1954

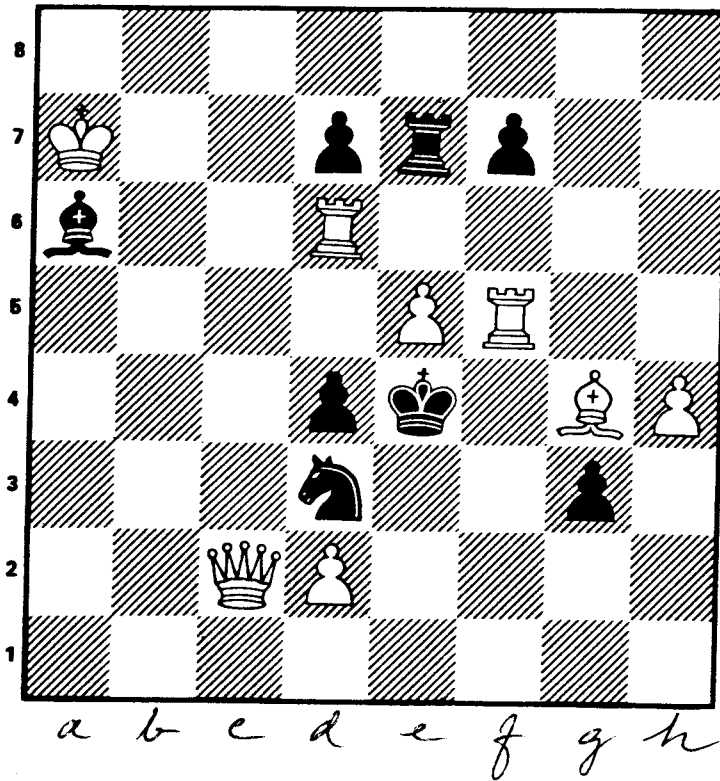


*Hvit trekker og setter matt i tre trekk.*

**Løsning:**

- 1. Lh4 (Tr. 2. Sf7 h6 3. Lg3/Df1 matt)
- 1.-, Rd4 2. Df1 Ke5 3. Sf7 matt
- 1.-, Re4 2. Dg3 KxLf5 3. Dg5 matt
- 1.-, Ld4 2. Lxh7 (3. Df5/Dg3) Ke5 3. Dg3 matt
- 1.-, Lf6 2. Lg3 Kg5 3. Sf7 matt
- 1.-, d6 2. Df1 Ke5 3. Se6 matt
- 1.-, Ke5 2. Sf7 osv.

Johan Scheel,  
1. pr. "Sao Paulo T." 1956



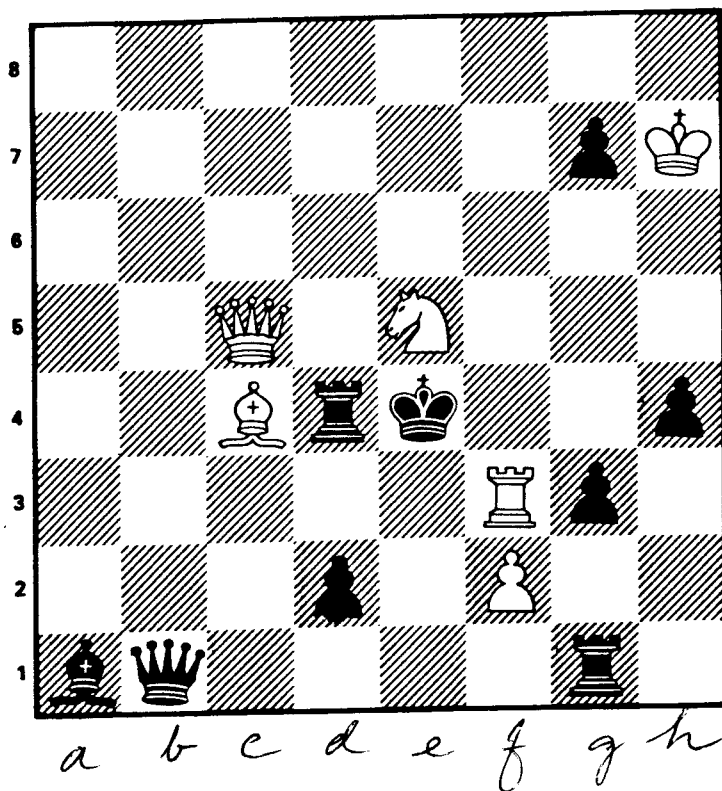
Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning:

1. De7	(Fr. 2. Lf3	KxTf5	3. Tf6 matt)
1. -, Te6	2. Dxd7!	(3. Txd4)	TxTd6 3. Lf3 matt
1. -, Sf4	2. TxSf4	KxTf4	3. Txd4 matt
2. -	, Kxe5	3. Txd7	matt
2. -	, Kd3	3. Txd4	matt



Johan Scheel,  
3. pr. "Sao Paulo" 1956



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

**Løsning:**

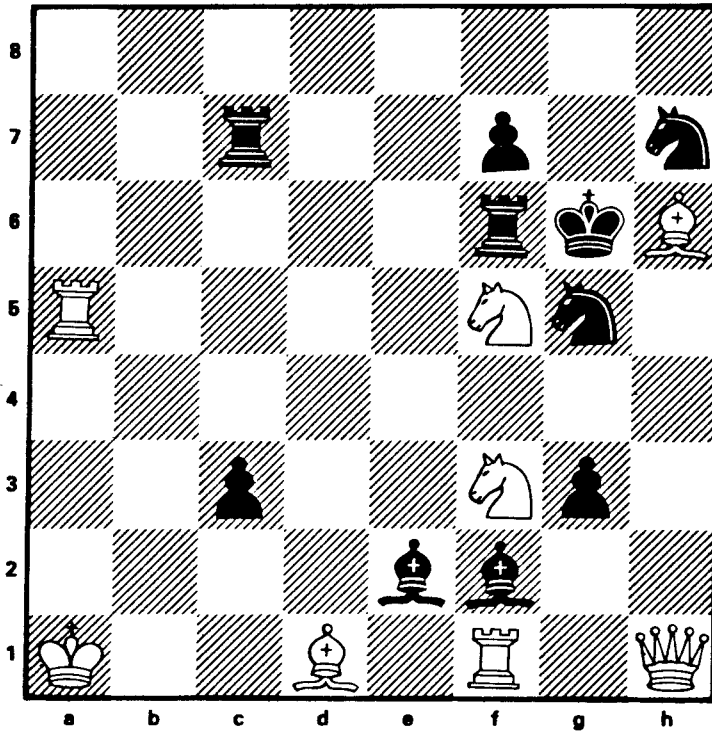
1. Tf7 (Tr. 2. Sc6/Sf3 TxLe4 3. Df5 matt)  
 1. -, Td3 2. Ld5+ KxSe5 3. f4 matt  
     2. -, TxLd5 3. De3 matt  
 1. -, Db8 2. f3+ Ke3 3. Sg4 matt  
 1. -, gxf2 2. Sg4! TxSg4 3. De7 matt  
     2. -, TxLe4 3. Sxf2 matt  
 Forsøk: 1. Tf8? g5! 2. Sc6/Sf3 Db7!

OLAF BARDA

(1909 - 1971)

Bardas sjakk-karriere er på mange måter enestående i Norge. Han hevdet seg på høyeste plan både som spiller over brettet (6 ganger NM!), postsjakkspiller (Int. stormester), problemist, journalist i presse/radio og som forfatter av sjakkbøker. Han hadde en kolossal innflytelse på det norske sjakkmiljøet i sin generasjon. Som problemist står han som en av de fremste i Norge ~~ikke rekorden~~. Som mange andre norske problemforfattere komponerte Barda stort sett i "Bøhmisk" stil når det gjaldt 3-trekkere, men i hans beste arbeider fornemmer man en egenartet originalitet. Han har også komponert mesterlige 2-trekkere, men her fulgte han på sin egen måte opp de moderne strømninger i tiden. Barda hadde en egen evne til å oppmuntre og inspirere nye talenter i problemsjakken, og det er ikke få av den etterfølgende generasjon som kan takke Barda for at de er blitt brukbare problemister. Mange ~~av~~ av hans problemkontakter ble knyttet gjennom spalten hans i "Arbeidermagasinet" (Senere: "Magasinet for Alle") der det utviklet seg et fruktbart problemmiljø. ~~Opprinnelig sjakkpublikum i Norge~~ Barda hadde også sans for å popularisere problemstoff for det vanlige sjakkpublikum, særlig fikk han utfolde seg i sin daglige sjakkspalte i "Dagbladet" fra begynnelsen av 50-årene.

Olaf Barða,  
1. pr. Aftenpostens 2-trekksturn. 1941



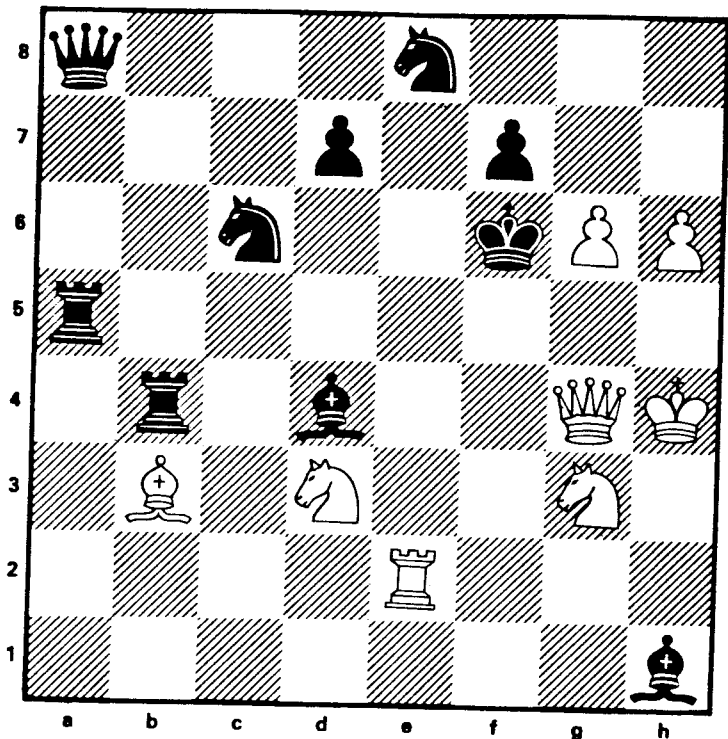
Hvit trekker og setter matt i to trekk.

**Løsning:**

- |          |                   |
|----------|-------------------|
| 1. Lf8   | (Fr. 2. Dh6 matt) |
| 1.-, Lb5 | 2. Sf5-h4 matt    |
| 1.-, Le5 | 2. Se5 matt       |
| 1.-, Sh3 | 2. Sf5-h4 matt    |
| 1.-, Fe5 | 2. Se7 matt       |

Dommeren, Alfred Karlstrøm, Rindal ga denne karakteristik: "Inneholder dette originalitetens vingesus som er så sjeldent å påtreffes nåtildags. Problemet illustrerer forsyrlig de såkalte "moderne linjekombinasjoner" i en eiendommelig og skjønn utforming."

Olaf Barda,  
1. pr. Kristiansund Sjakklubb's turn. 1943



*Hvit trekker og setter matt i to trekk.*

**Løsning:**

1.gxf7 (Tr.2. f8=D matt)

1.-, Le5 2.Sh5 matt (2.Df5? 2.Dg5?)

1.-, Ld5 2.Df5 matt (2.Sh5? 2.Dg5?)

1.-, Se5 2.Dg5 matt (2.Sh5? 2.Df5?)

Storm-temaet i tre varianter, med sperring for en tårnlinje.

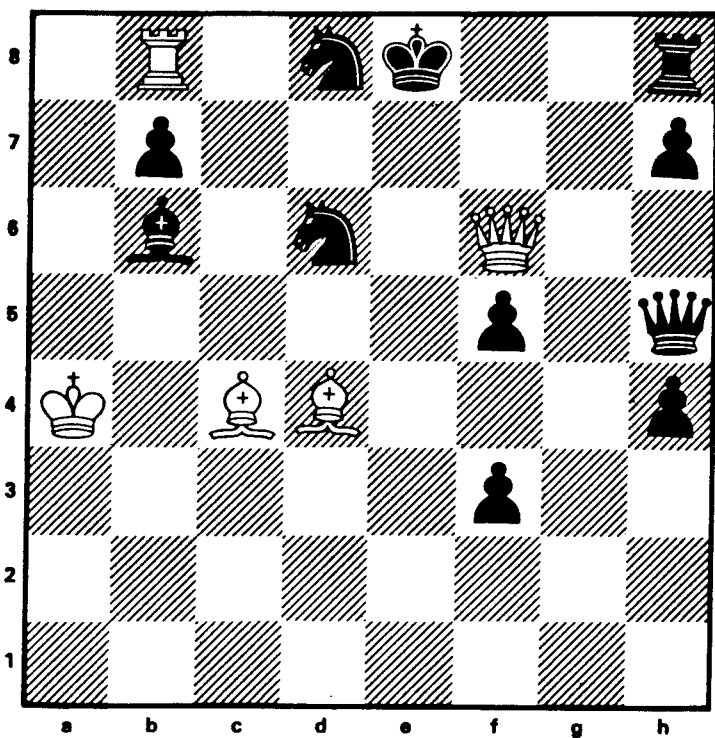
1.-, Se8 likeg. 2.Dg7 matt

1.-, Sd8 2.fxSe8=S matt

*Merk at på det litugydelige trekket 1.-, Le5 som også sperrer temats tårnlinje er det bare buselen (2.f8=D matt) som går.*

Olaf Barða

1. pr. Schaekvärlden 1939



Hvit trekker og setter matt i tre trekk

Løsning: 1. Le5! (Truer 2. Lb5+ SxL 3. De7 matt)

1.-, Dg4 2. De6+ Kf8 3. Df7 matt

1.-, Se8 2. Lb5+ Se6 3. De7 matt

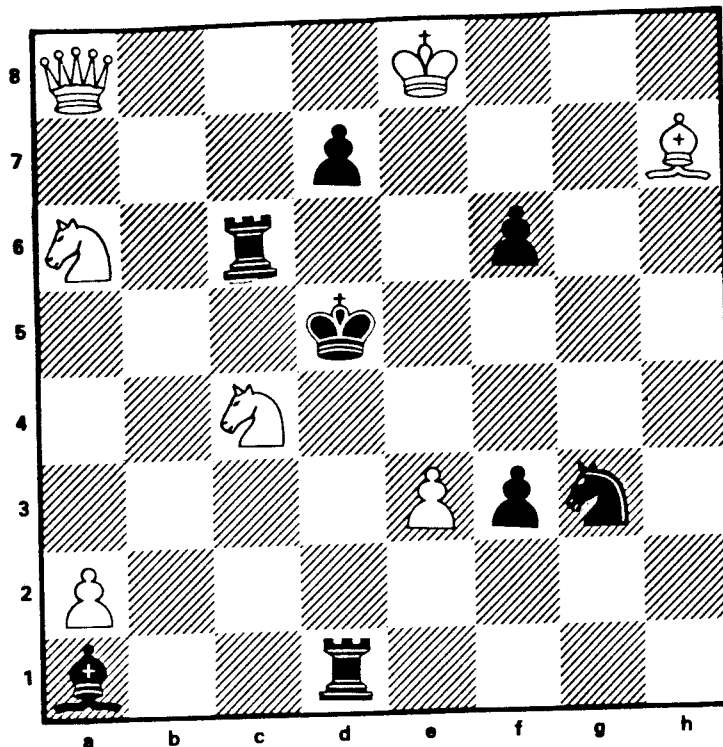
disse varianter

Legg merke til at mattbildet i ~~den første og andre~~ er nøyaktig det samme, men i den siste varianten er mattbildet flyttet et felt mot venstre slik at alle brikkene i mattbildet står på felter av motsatt farge. Dette viser det såkalte kameleon-ekko ~~varianten~~ i en meget komplisert form med to bundne springere i mattbildet. —

~~Den tredje~~ denne variant: 1.-, Dg5 2. Df7+! SdxDf7  
I tillegg 3. Lb5 matt.

(1.-, Kd7 2. DxSd6+ osv.)

Olaf Barða,  
1. pr. "Norges Sjakkforbund" 1946



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning: 1.Db7 (Tr. 2.Db5† Tc5 2. Sc7 matt, 2.-,Ke6 3.Lg8 matt)

1.-,Sf5/f5 2.Lg8† Ke4 3.Sc5 matt

1.-,Ld4 2.e4† Sxe4 3.Lg8 matt

1.-,Le5 2.Dxd7† Td6 3.Sb6 matt

2. - , Ld6 3.Df7 matt

2. - , KxSc4 3. DxTc6 matt

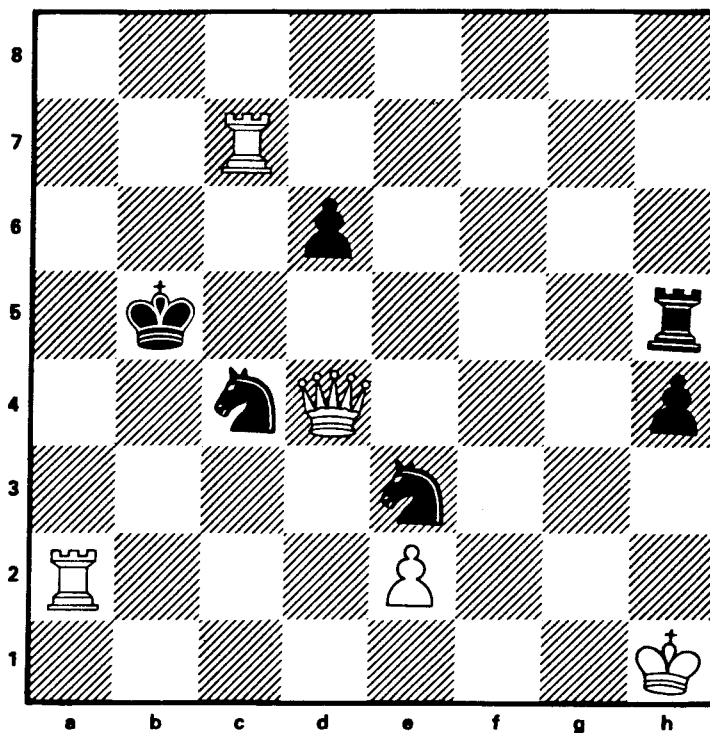
1.-,Tb1 2.Lg8† Ke4 3.DxTb1 matt

1.-,Ke6 2.DxTc6† dxDe6 3.Sc7 matt

( 1.-,KxSc4 2.Db3 matt)

Fire modellmatt med bundet svart tårn!

Olaf Barda,  
1. pr. Kristiansunds Sjakklubb 1947



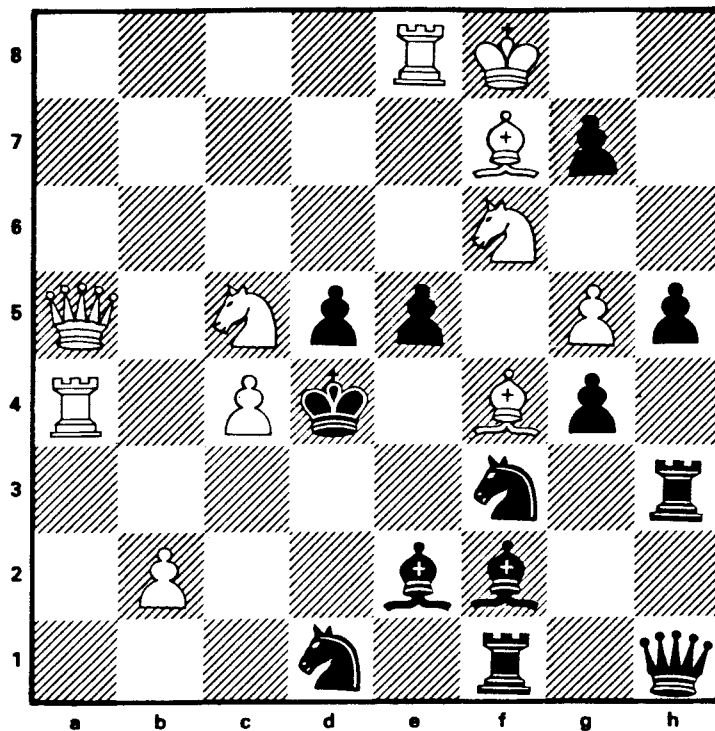
*Hvit trekker og setter matt i tre trekk.*

**Løsning:**

1.De4 (Tr. 2.Db1 + osv.)  
 1.-, Kb4 2.Db1 + Ke3 3.Db2 matt  
 1.-, Sa5 2.Db1 + Ka6 3.Db7 matt  
 1.-, Fc5 2.Tb7 + Sb6 3.Da4 matt

*☞ Tre mattbilder med  
 lundet svart springer!*

Olaf Barda,  
2. pr. "Magasinet" 1940



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning: 1.Sf6xd5 (Tr. 2.Lg6 fulgt av 3.Sb3/Se6 matt)

+ :lsynelatende

Mattene Sb3/Se6 kan garderes med 2.-, Sxg5 (Det åpnes for Th3), men så følger 3.Lxe5 matt. ~~Altså~~

Denne hvite "tilleggstrusel" kan hindres ved på forhånd å flytte Lf2, Lf4 vil nå bli bundet av Tf1!

Altså: 1.-, Lh4 2.Se7! ( 3.Sc6/Sf5/Td8) og Sf3 kommer ikke til h4!

H (3.Sc2/Sc6/Td8)

1.-, Le1 2.Sb4! (~~3.Sc2/Sc6~~) og Sf3 kommer ikke til e1!

1.-, Lg1 2.Sc3! ( 3.SxLe2/Td8) og Sf3 kommer ikke til g1!

FS

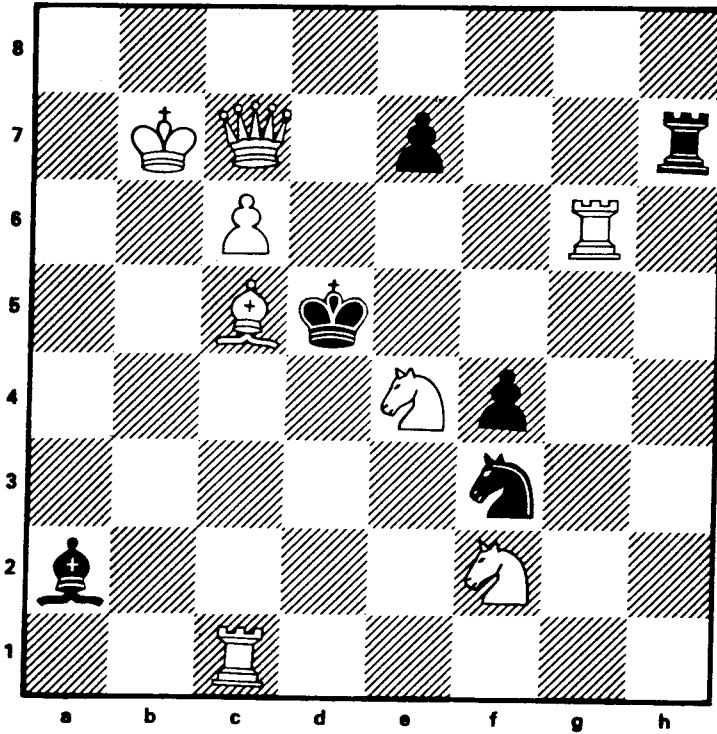
( 1.-, Lg3/Le3 2.Lg6 xg5 3.Sb3 matt)

~~Utsatt~~ Oppgaven viser Bardas spennvidde som problemist. Denne fantasifulle og kompliserte strategiske oppgave er temmelig fjernt fra den "bøhmiske" stil som Barda oftest nyttet i tre-trekkere.





Erling Myhre,  
Pr. Schackvärlden okt. 1956



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

**Løsning:**

1. La7 (Tr. 2. Da5 matt)

1. -, Le4 2. Se3 matt

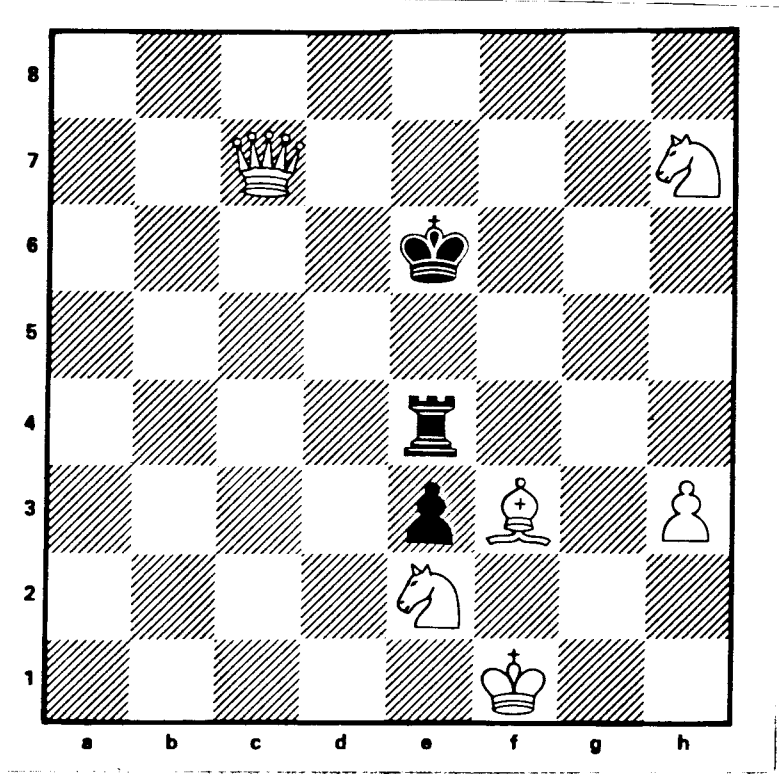
1. -, e6 2. Sf6 matt

1. -, e5 Td6 matt

1. -, Sd4 2. Tc5 matt

Erling Myhre,  
2. pr. Trollhättan Schacksällskaps turn. 1933

16



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

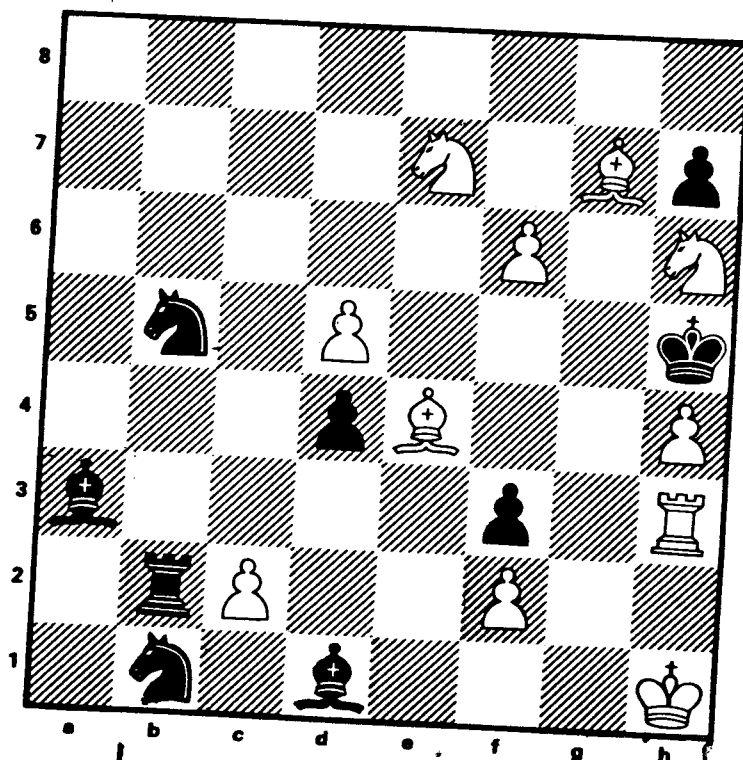
Løsning:

✓ Kf5  
+ Tg4

1. Lh5 (Tr. ~~Kf5~~ 1.--, Ta4 2. Lf7+ ~~Sg3 matt~~ Kf5 3. Sg3 matt)
- 1.--, Te5 2. Lg4+ Tf5+ ~~Sf4~~ Sf4 matt  
2. - , Kd5 3. Sf6 matt
- 1.--, Kd5 2. Lf7+ Te6 3. Sf6 matt
- 1.--, Tf4+ 2. SxTf4+ ✓ 3. Lg6 matt
- 1.--, Kf5 2. Sg3+ Ke6 3. Lf7 matt
- 1.--, ~~Tg4~~ 2. ~~Sg3~~ LxTg4+ Kd5 3. Sf6 matt

pr. Frolshåttan Sehae ksal/skaps turn. 1934.

delt



Hvit trekker og setter matt i 4 trekk

Løsning: 1.d6 (Fruer 2.Lf5 og 3.Lg4 matt)

1.-, Lxd6 2.Ld5! LxSe7 3.Lf7 matt

1.-, Sxd6 2.Sd5! SxLe4 3.Sf4 matt

1.-, Tb4 2.Sf5! Likeg. 3.Sg3 matt

2.Lf5? d3! 3.?

2.Sd5?(3.Sf4) Lel! 3.?

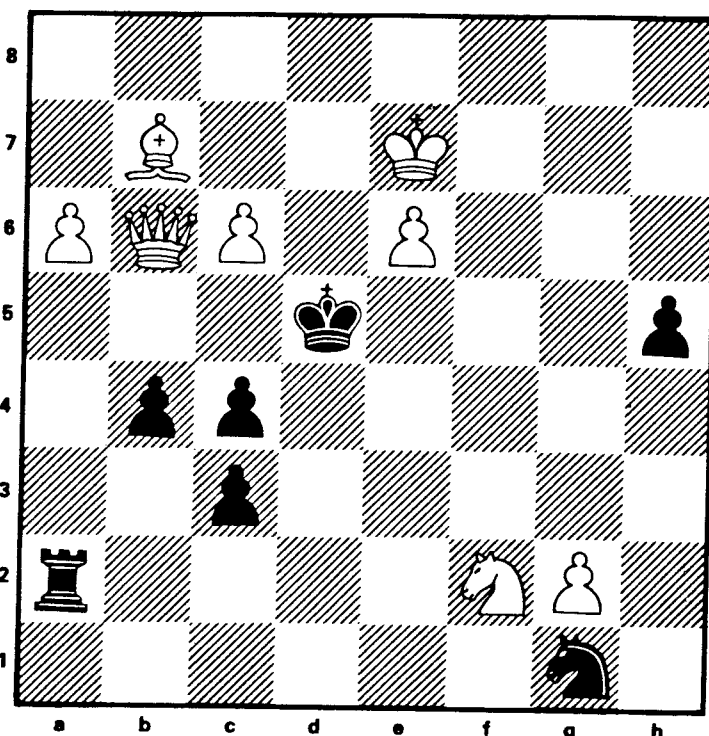
1.-, d3 2.Lxh7! Likeg. 3.Lg6 matt

Forsøk: 1.Lf5? LxSe7! 1.Sf5? Ld6!

1.Lxh7? Lxe2!

Erling Myhre,

8. r.o. Olympiadeturn. 1948  
(British Chess Problem Society)



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Forsøk: 1.De3? (2.c7 matt) Txa6!

1. Kf6? (2.c7 matt) Txsf2 †!

Løsning: 1.g3! (Tr. 2.c7 † Ke5 3.De5 matt)

1.-, Ta5 2.Kf6! (3.c7) Tc5 3.Dd8 matt

1.-, Td2 2.De3! (3.c7) Td4 3.Dg5 matt

Tc

Den romerske idé i to varianter. Etter at det svarte tårnet er "ledet" bort, kan hvit gjennomføre sin opprinnelige plan fra forsøkene. Svart kan riktignok også nå forsvare seg, men tårnet kommer nå til å blokkere ~~alle~~ felter for den svarte kongen. Alle varianter med modellmatt!

En glimrende oppgave, som ~~ikke~~ eksperter hevdet/ ~~var~~ ble altfor lavt plassert i turneringen.

*Handwritten note:* Mange mente

Alf O. Evang er enda en representant for den stolte garde av tre-trekkskomponister i Norge. Særlig årene etter krigen ble en rik tid for Evang, med mange fine utmerkelser, bl.a. 1.pr. Th. C. Henriksens minneturn. 1944/45, 1.pr. "Problemistens" 4. turn. 1946, 1.pr. Skandinavisk match 1949/

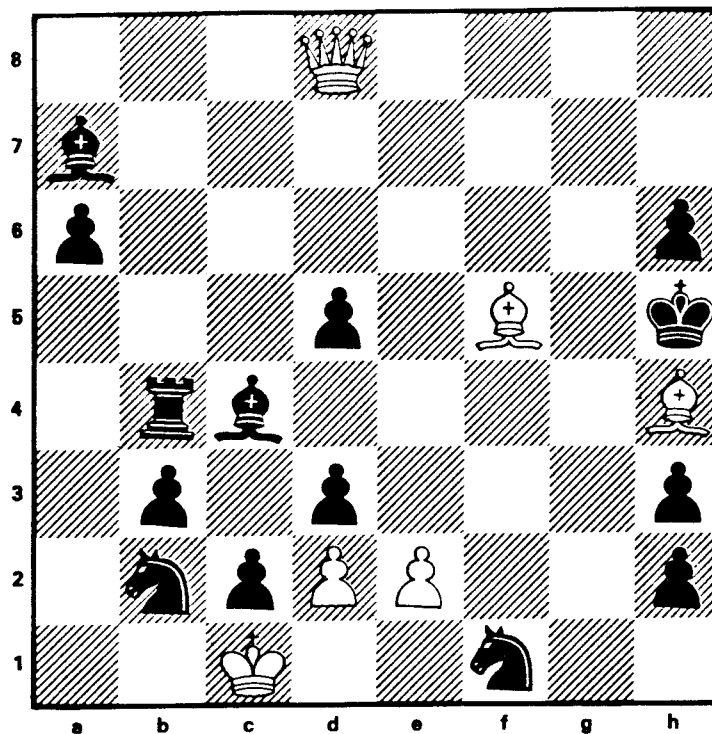
1. pr.  
"Problemistens"  
1947 (I),  
H 1948/49

modellmatt - ~~oppgaver~~ oppgaver, men han la ofte opp en komplisert strategi.

- Evang fikk sin ungdomstid i de aller ~~verste~~ verste årene med arbeidsløshet i begynnelsen av 30-årene. Sjakkentusiastens ~~interesser~~ i NSB, Reidar Andersen forteller at Evang ved siden av sjakk hadde mange andre interesser, bl.a. friidrett, modellfly, og curren-spillet som var svært populært på den tiden. Evang skal til og med ha gått til topps i et NM i dette spillet! Evang var flink til å ta seg av ungdommene i sitt strøk og fikk dem interessert i sine hobbyer, og ble på mange måter et forbillede for de unge. - Selv minnes vi med glede de få ganger vi fikk anledning å møtes til en problemprat, vi kunne ikke unngå å merke med hvilken iver og lidenskap Evang dyrket sin problemhobby.

V som var hans  
nabo i  
gulltedalen

Alf O. Evang,  
3. pr. "Schackvärlden" jub. turn. 1943



Hvit trekker og setter matt i tre trekk

Løsning:

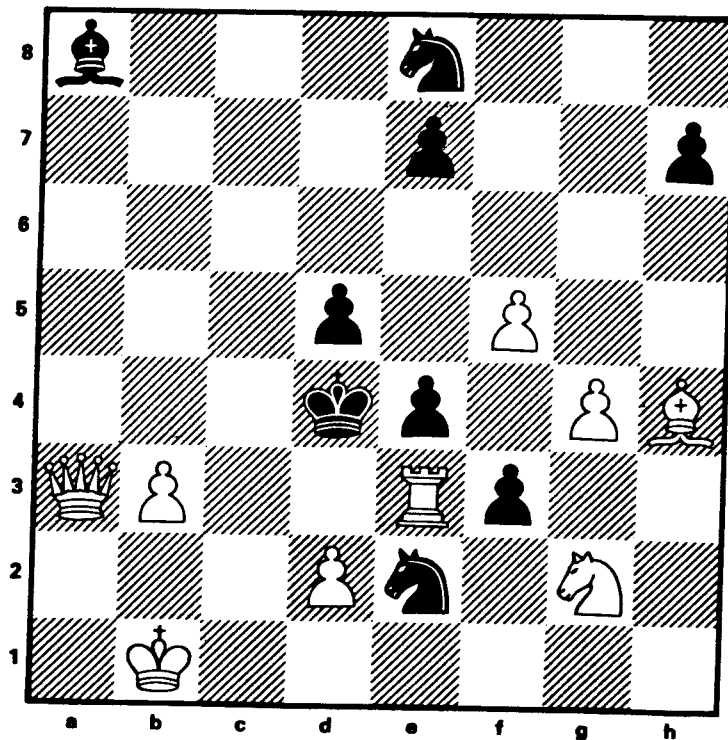
- 1. Df6 (Tr. 2. Dg6+ KxLh4 3. Dg4 matt)
- 1.-, Tb6 2. Lg6+ Kg4 3. Dd4 matt
- 1.-, Lb5 2. Lg5 hxLg5 3. Dh8 matt
- 1.-, Se3 2. Le1! SxLf5 3. Dxsf5 matt

(3. Dg6/Dh4)

Forsik: 1. Lf6/Le7? 2. Tb8!  
1. Dg8? Se3!

Alf O. Evang,

1. pr. Th. C. Henriksens minneturn. 1944/45

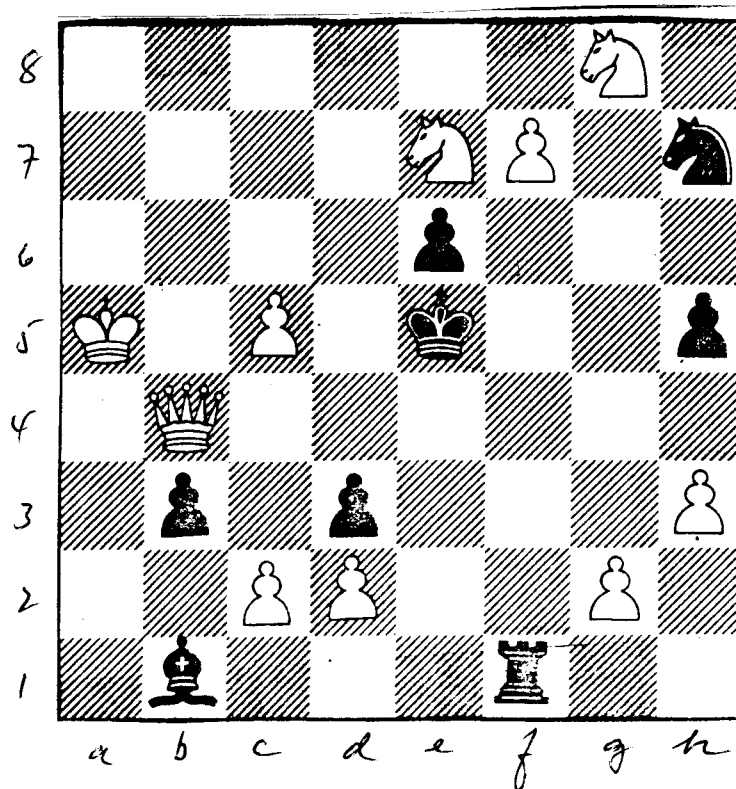


Hvit trekker og setter matt i 3 trekk.

- Løsning: 1.Sf4 (Tr. 2.Db4+ Ke5 3.Sd3 matt)  
1.-, Se3+ 2.dxe3+ Kxf3 3.De1 matt  
2. - , Ke5 3.Sd3 matt  
1.-, SxSf4 2.Db4+ Ke5 3.d4 matt  
1.-, Sd6 2.Da7+ Ke5 3.Sd3 matt  
1.-, Sel 2.Se6+ Ke5 3.d4 matt



Alf O. Evang,  
1. pr. "Problemisten"'s 4. turn. 1946



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning:

1.c6 (Tr. 2.Dc5+ Ke4/Kf4 3.De3 matt)

1.-, Te1 2.c3! (Dd4) Te4 3.Db8 matt

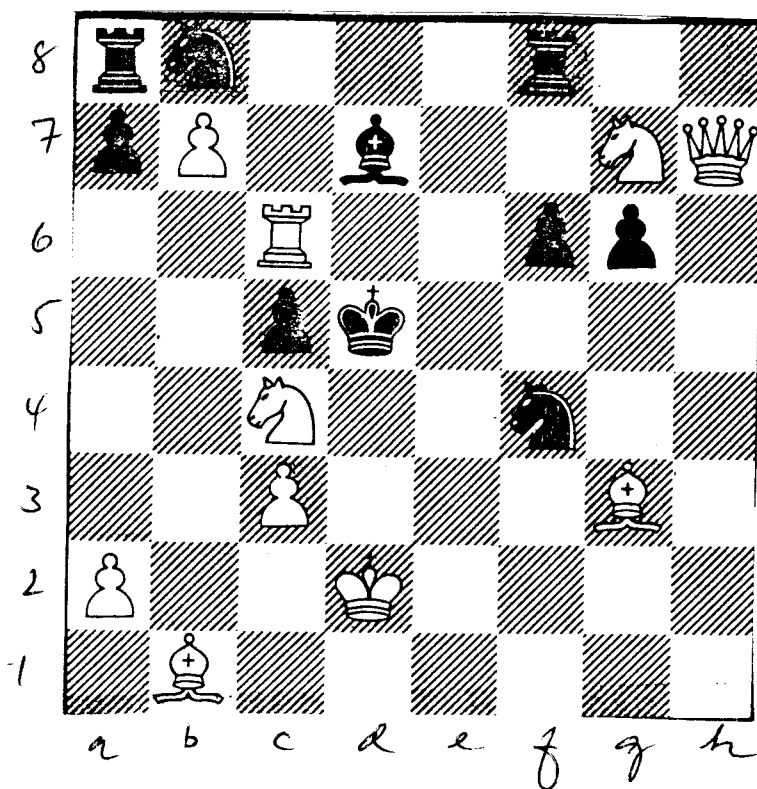
1.-, Tf5 2.Sg6+ Kd5 3.Sg8-e7 matt

1.-, Sf6 2.f8=S SxSg8 3.Sd7 matt

1.-, Tf3 2.gxTf3 Likeg. 3.f4 matt

Forsøk: 1.c3? (tr. 2.Dd4) Tf4!

Alf O. Evang,  
"Sjakkliv" 1947



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning:

1.a4 (Tr.2.Td6+ KxSc4 3.La2 matt)

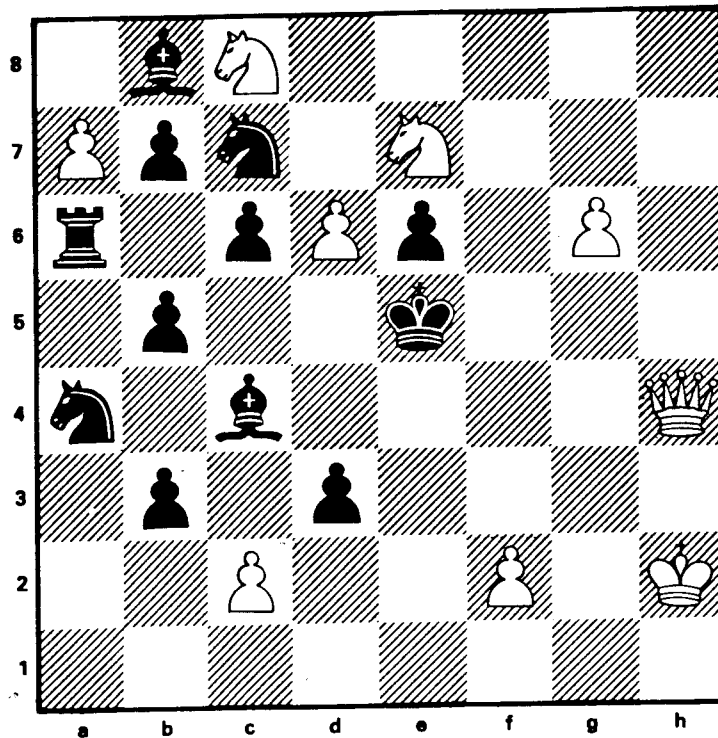
1.-, SxTc6 2.Dh1+ Sg2 3.Se3 matt

1.-, KxTc6 2.Le4+ Kc7 3.Se6 matt

2.-, Sd5 3.LxTa8 = D matt.

Alf O. Evang,

"Tidskrift f. Schack" 1947



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Forsøk: 1.c3? (Tr. 2.Dd4 matt og 2.Dg5+ Ke4 3.De3 matt,  
og om 1.-, Sxc3 2.Dg5+ Kd4 3.De3 matt)

Lxa7!

1.Kg3? ( Tr.2.Df4 matt) Sd5!

Løsning: 1.d7! (Tr. 1.-, Sb6 2.d8=S SxSc8 3.Sf7 matt)

1.-, Sc5 2.c3! (3.Dd4) Se4 3.f4 matt

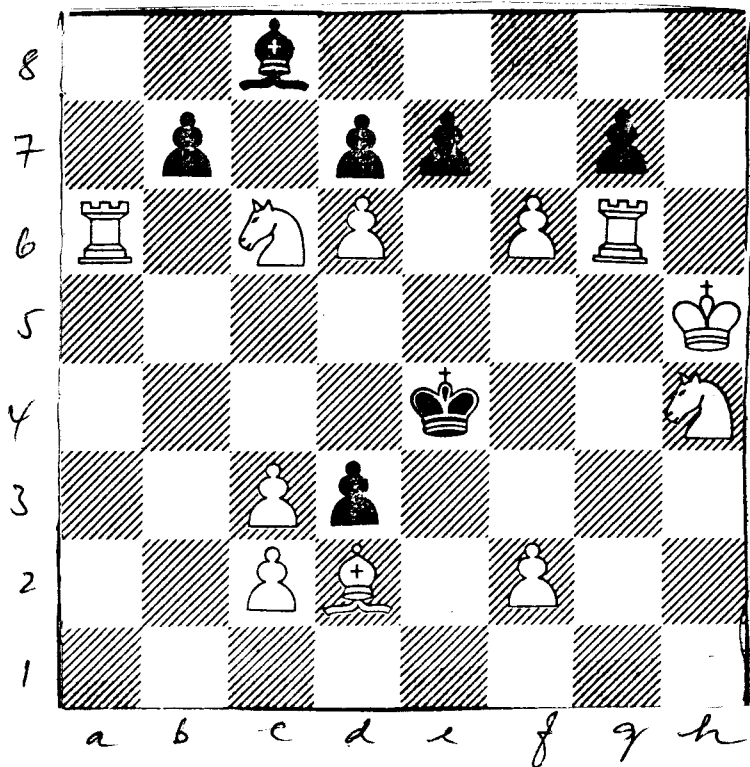
1.-, Ld5 2.Kg3! (3.Df4) Le4 3.Dh8 matt

med modellmatter. Oppgaven viser en dublering av Brunner-Dresdner-temaet

Temaet kan beskrives slik: Svart har en god parade mot en hvit trusel (Forsøk). Ved en forplan (1.d7) blir den gode paraden sjaltet ut, samtidig som en annen brikke kan ta over paraden mot hvits trusel. Denne siste parade innebærer imidlertid et skadelig element for svart slik at hvit får en ny mattmulighet.

- Det har vært betydelige meningsforskjeller ~~om~~ om dette problemet. Evang selv ~~anså~~ anså det som sitt beste problem, mens den danske dommer, Rasch Nielsen ikke ga problemet noen utmerkelse i T.f.S's årsturnering 1947, uten å angi noen grunn. Vi kan bare gjette på at dommeren ikke har godkjent dobbelt-truselen i første forsøk (1.c3?), og at han kanskje har krevet strengere analogi mellom svarts forsvar i forsøk og løsning, et krav som det er delte meninger om blandt teoretikere på området.

Alf. O. Evang,  
1. pl. Skandinavisk match 1948/49



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning:

1.Sb4 (Tr.2.fxe7 fulgt av 3.e8=D matt)

1.-,exd6 2.Tal Ke5 3.Tel matt

1.-,gxf6 2.Tgl Ke5 3.Tel matt

1.-,exf6 2.Txg7 Ke5 3.Te7 matt

1.-,e6 2.cxd3 Ke5 3.f4 matt

Temaet i matchen var svarte fjern-blokader  
for den svarte kongen.

HARALD ELIASSEN (1900 - )  
-----

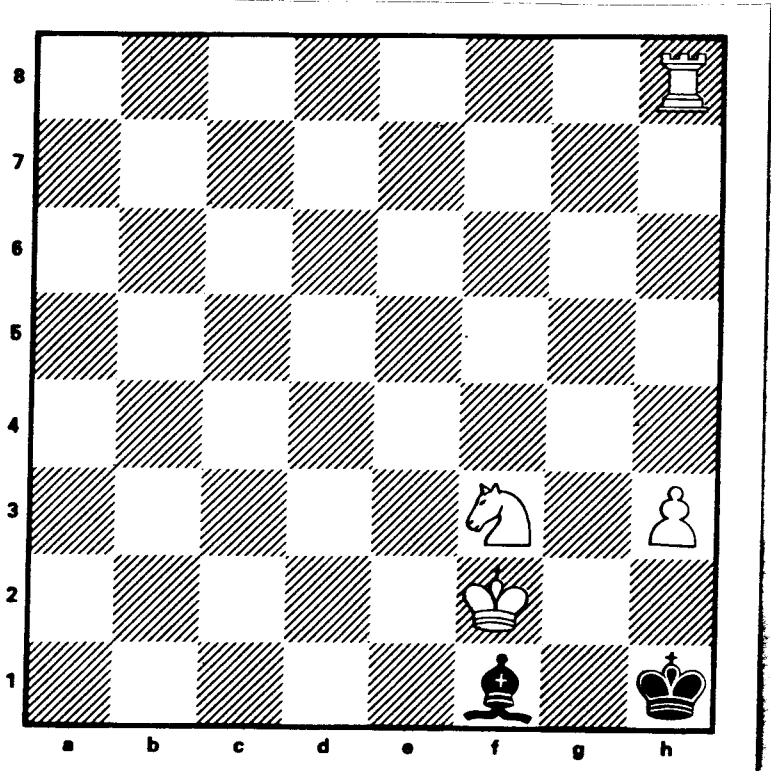
Av klubbens problemister skal vi ~~ta~~ ta for oss en av de eldre, Harald Eliassen, Bekkelagshøgda. ~~Han er født 1900 og som han sier har~~ Han <sup>er</sup> vært interessert i sjakk i alle år, ~~Han~~ <sup>og</sup> har vært medlem i klubben helt fra 1920-åra, og ~~ble~~ mesterspiller fra 1939. Men allerede i 1924 ble han Oslo-mester, men det var i fotball! (Fotballklubben "Gjøa"). Som problemist har Eliassen engasjert seg i mange forskjellige retninger, både vanlige problemer, fantasisjakk og studier, og han har fått flere utmerkelser internasjonalt. ~~For et par år siden dukket det opp en artikkel i det tyske probleblad "Die Schwalbe" som gjaldt/~~ ~~gjaldt~~ noen av hans premierte oppgaver. ~~-----~~

Her

H 1. Juni 1981

H omtalte

Harald Eliassen,  
Norsk Sjakkblad 1934

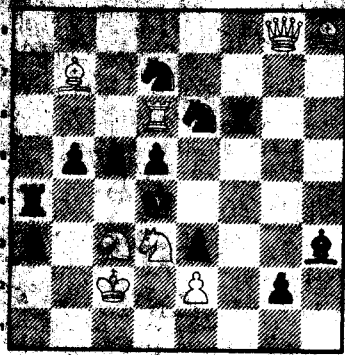


Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

- Løsning:** 1. Ta8 (Trekkvang)  
 1.-, L. likeg. 2. Tal† og 3. TxL matt  
 1.-, La6 2. Tg8! Likeg. 3. Tg1 matt
- Forsøk:** 1. Tg8? (2. Tg1) Lg2!  
 1. Tb8? Ld3!  
 1. Tc8? Le4!  
 1. Td8/Te8? Le2!

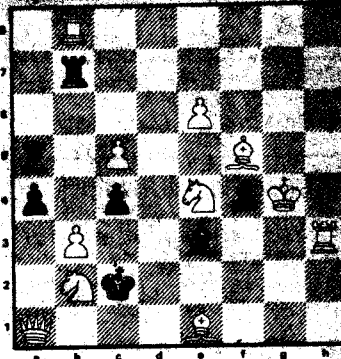
Et logisk kombinasjons-problem.

Harald Eliassen  
12/19 pr. Budapest sjakkklubb  
1931-33.



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

Harald Eliassen  
2 pr. BCF-turnering 106, 1964



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

**Løsning:**

- 1. Sxb5 (Tr. 2. Sb6 matt)
- 1.-, Tc4† 2. Sc3 matt
- 1.-, e4 2. Sb4 matt
- 1.-, Sc7 2. SxSc7 matt
- 1.-, Kc4 2. Se7 matt
- 1.-, Sg7 2. SxTf6 matt
- 1.-, Sf4 2. SxSf4 matt
- 1.-, Kc4 2. Sxe3 matt

I «Die Schwalbe» i juni 1981 har den kjente tyske problemeksperten H. Ahues skrevet en artikkel om særlig interessante totrekkere. To oppgaver av Eliassen er omtalt (Eliassen er omtalt i artikkelen). Ahues skriver: «Den ellers temmelig ukjente Eliassen har laget to sensasjonelle rekordfremstillinger som jeg vil bringe i erindring. Begge viser det absolutte maksimum av åtte springer-avtrekk (trusselen medregnet). Hvorfor ovenfor nevnte oppgave kom så langt ned i premierrekka må forbli dommerens hemmelighet.»

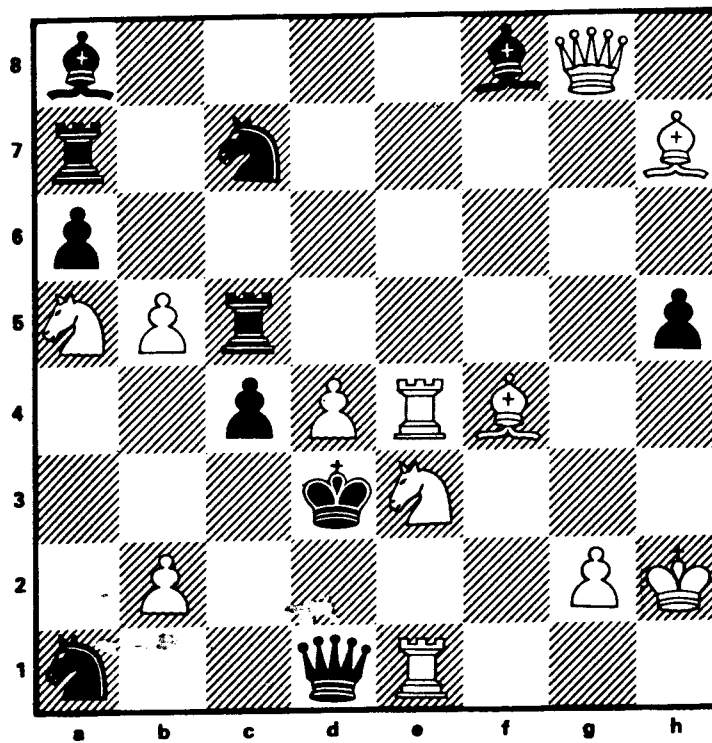
**Løsning:**

- 1. Sd1 (Tr. 2. Sd2 matt)
- 1.-, Txb3 2. Sc3 matt
- 1.-, Txc5 2. SxTc5 matt
- 1.-, Td7 2. Sd6 matt
- 1.-, Tf7 2. Sf6 matt
- 1.-, Tg7† 2. Sg5 matt
- 1.-, Kd3 2. Sg3 matt (2. Se3? Kd4!)
- 1.-, Lc1! 2. Sef2 matt (2. Sec3? Kxb3!)

Oppgaven viser det absolutte maksimum av åtte springer-avtrekk (trusselen medregnet).

1.-, Kxb3 2. Db2 matt  
Herbert Ahues skriver i «Die Schwalbe» juni 1981: «Når det gjelder ovenfor nevnte oppgave (som fikk 2. premie) må vel 1.-premieren ha vært et sant mesterverk når den kunne stille denne oppgaven i skyggen.»

Harald Eliassen,  
3. pr. A. D. Petrovs minneturn. 1975



Hvit trekker og setter matt i 2 trekk.

Løsning: 1.Sd2! (Fr.2.Sb4 matt)

- 1.-,Dxe2 2.Dg3 matt
- 1.-,SxSe2 2.TxDd1 matt
- 1.-,KxSe2 2.Te4-e2 matt
- 1.-,Te5 likeg. 2.Dxe4 matt
- 1.-,Te6 2.Te6 matt
- 1.-,Td5 2.Te5 matt
- 1.-,Sd5 2.Te7 matt
- 1.-,Dd2 2.Te4-e3 matt
- 1.-,DxTe1 2.SxDel matt
- 1.-,LxTe4 2.LxLe4 matt

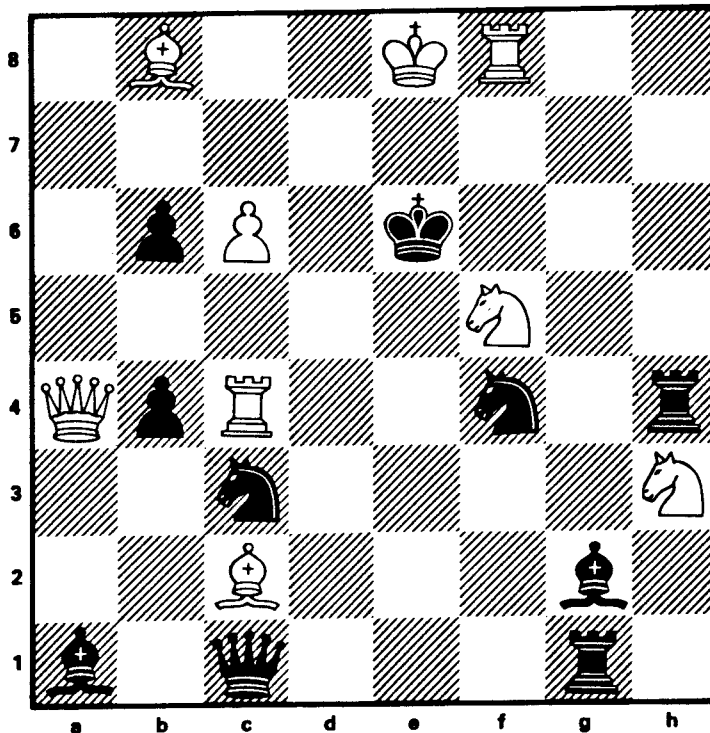
Dommeren, V. Rudenko bemerket dette om ~~oppgaven~~ oppgaven (fritt oversatt): "En oppgave i eldre stil, men med selvstendige varianter. Ved siden av variantene på  $\sqrt{2}$  har vi også variantene når  $\sqrt{5}$  trekker. Fint hvitt batterispill."



Fredrik Storm var allerede før krigen internasjonalt kjent som problemforfatter. I etterkrigstiden ble det lansert et eget tema som fikk navnet "Storm-tema" i problemterminologien. Dette kom av at Storm systematisk hadde undersøkt temaets muligheter i årene før krigen. Storm var også en av ildsjelene bak den halvlegale "Problemisten" som kom ut under krigen første gang, og som har betydd så mye for den yngre garde problemister. - Storm var i etterkrigsårene en av klubbens sterkeste mesterspillere, og i 1946 spilte han faktisk stikkamper om selveste NM-titelen!

~~- Fikselv har tittelen av Storm og oppgaver som kanskje ikke er så godt kjent, men som viser hans moderne og tekniske stil.~~

Fredrik Storm  
2. pr. Aftenpostens 2-trekksturn. 1941



Hvit trekker og setter matt i 2 trekk

Løsning: 1. Db3! (truer 2. Fe4 matt)

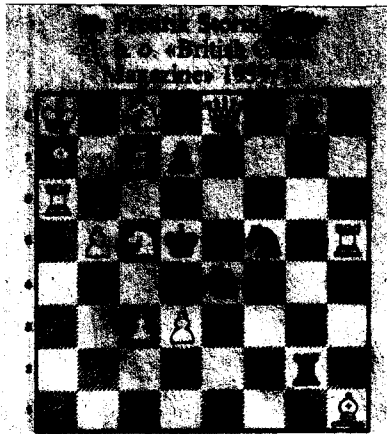
1.-, Se3-d5 2. Sg5 matt (Sd4?, Sg7?)

1.-, Sf4-d5 2. Sg7 matt (Sg5?, Sd4?)

1.-, Ld5 2. Sd4 matt (Sg5?, Sg7?)

1.-, Kd5 2. FxSg3 matt 1.-, Lxg6+2. Fxg6 matt (Sats: 2. Dxe6matt)

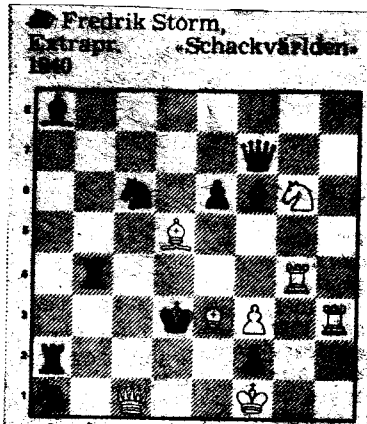
Lc  
Lc



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

**Løsning:**

- 1. Sxg7 (Tr. 2. o4 matt)
- 1.-, Sg4 likeg. 2. DxLg8 matt (Tg2 bundet!)
- Fortsatte forsvar mot 2. DxLg8:
- 1.-, Sg5 2. Sf6 matt (2. Sc7? Sf5xSg7!)
- 1.-, Sf6 2. Se7 matt
- 1.-, Sd6 2. Sg-b6 matt (Sd-b6?)
- 1.-, Sc5 2. Sd-b6 matt (Sc-b6?)
- Andre varianter:
- 1.-, Dxc7 2. DxSc4 matt
- 1.-, Tc2 2. DxLg8 matt

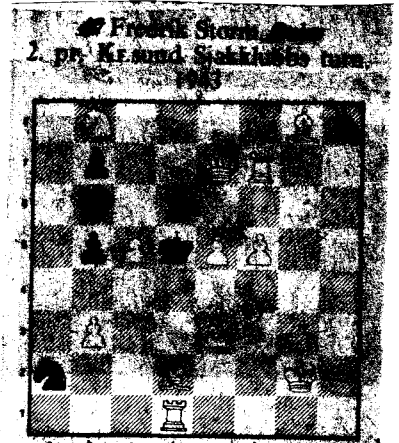


Hvit trekker og setter matt i to trekk.

**Løsning:**

- 1. Ld4 (Tr. 2. Dc3 matt)
- 1.-, TxLd4 2. f4 matt (Le4? Sf4?)
- 1.-, LxLd4 2. Le4 matt (f4? Sd4?)
- 1.-, SxLd4 2. Sf4 matt (f4? Le4?)
- Svart blokade på d4 tillater hvit sperring av hagen g4-d4. For hver av de svarte blokadene må hvit velge den riktige sperringen. Det er bare en som går hver gang!
- 1.-, Tc2 2. De3 matt
- 1.-, Sc2 2. Dd1 matt (Sats: Dd2)

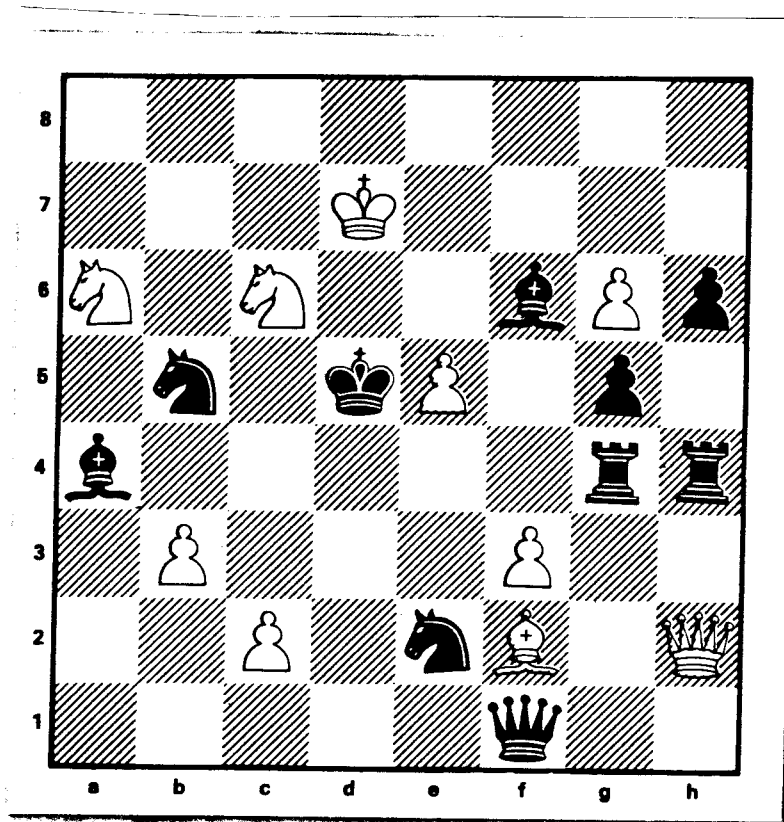
Tc



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

- Løsning:**
- 1. Dd4 (Tr. 2. Dc3 matt)
  - 1.-, dxc5 2. Le3 matt (f4? Sd4?)
  - 1.-, Dxc5 2. Te7 matt (f4? Sd4?)
  - 1.-, Lxc5 2. Tc7 matt (Lxc5?)
  - 1.-, Kxc5/Kxc5 2. Dd4 matt

Fredrik Storm,  
Schackvärlden 1945



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

Løsning: 1.g7 (Tr.2. g8=D matt)

1.-, Sb5-d4 2.c4 matt (Sa-b4? Sc-b4?)

1.-, Se2-d4 2.Sc-b4 matt (Sa-b4? e4?)

1.-, Sf4 2.Sa-b4 matt (Sc-b4? c4?)

Storm-temaet, oppkalt etter forfatteren, i tre varianter .

1.-, Sd6/Sc7 2.Sc7 matt

1.-, Lxg7 2.Se7 matt

ROALD BUKNE

(1935—)

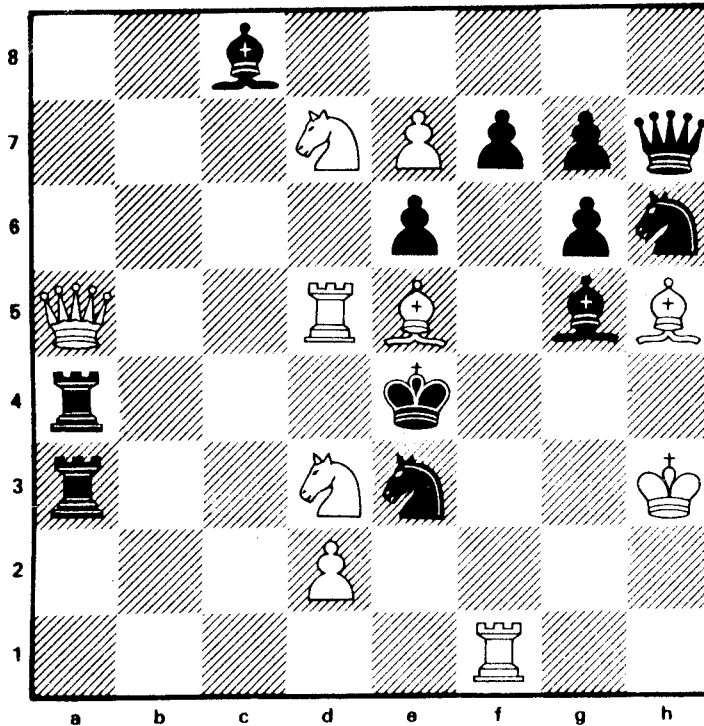
Roald Bukne debuterte i Olaf Bardas spalte i "Magasinet for Alle" i 1943. Probleminteressen ble utviklet bak blendingsgardinene i det rike norske problemmiljø under krigen, bl.a. i den legendariske "Problemisten" (Red.: F.Storm/H.Stenmark). Orientering om det aktive svenske problemmiljøet fikk vi bl.a. via Åkerblom's problemavdeling i "Schackvärlden", men oppgaver kunne ~~ikke~~ ikke publiseres utenlands på grunn av sensurbestemmelsene. Etter krigens slutt vakte det en viss oppmerksomhet i utlandet at Norge kunne fremvise nye forfattere som behersket den nye 2-trekksteknikken. (B.Blikeng, P. Bekkelund og R. Bukne ved siden av de tidligere kjente F. Storm, D. Hjelle, A. Karlstrøm, A. Myrhaug m.fl.)

I etterkrigstiden deltok Bukne ganske aktivt i turneringer: 1.pr. og 2.pr. "Problemisten"'s 3. turn. 1945, 1. pr. Norges Sjakkforbund 1946, 2. pr. Arbeiderskak 1946, 2. pr. Tidskrift f. Schack (miniatyr-turn.) 1946, ~~1947~~. 5.-6.pl. Skandinavisk match ~~1948~~ (delt med Blikeng) etc. En av oppgavene publisert i "Schackvärlden" 1945 er medtatt i FIDE-album 1945-55.

Etterhvert gikk problemaktiviteten noe tilbake, studier, arbeide og andre interesser fikk større plass. Også interessen for å spille sjakk ble utviklet (Mesterspiller O.S.S. 1948, med på ~~1948~~ laget som vant den 2. Internasjonale studentturn. i Bruxelles 1953). Tildels har dette endret seg noe etter overtakelse av problemdelen i Dagbladets sjakkspalte etter Bardas bortgang i 1971. Største positive overraskelse var en 1.pr. ~~1977/78~~ i "Deutsche Schachzeitung" 1977/78.

1948/49

Roald Bukne,  
"Magasinet for Alle" 1944



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

Løsning: 1.e8=S (Tr.2.Sd6 matt)

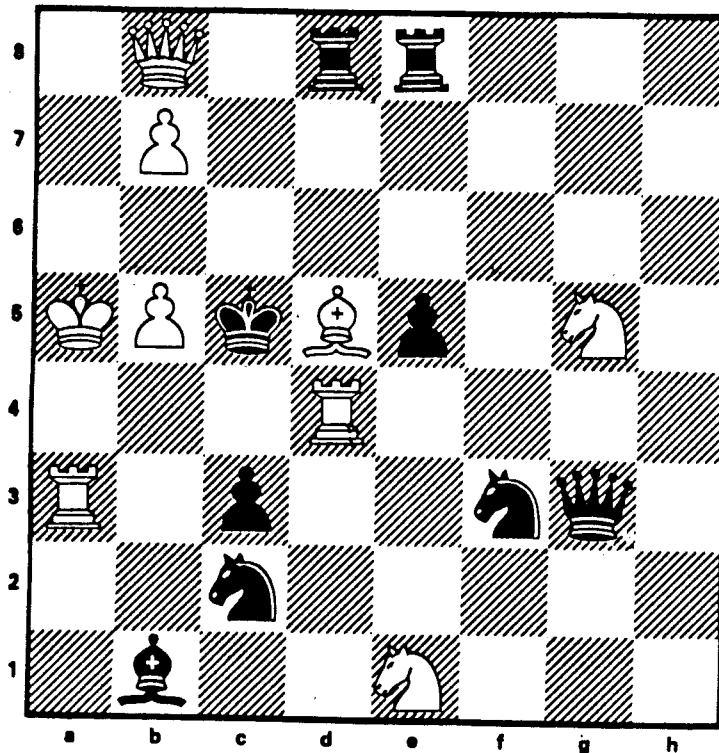
1.-,Sef5 2.Lf3 matt (Sf2?)  
1.-,Shf5 2.Sf2 matt (Lf3?)

1.-,SxTd5 2.Sd7-e5 matt (Sd3-c5?)  
1.-,exTd5 2.Sd3-c5 matt (Sd7-c5?)

1.-,Sc4 2.Td4 matt  
1.-,Le7 2.Tf4 matt

*Te*  
Tema-oppslaget til denne oppgaven fikk jeg av Alf Myrhaug, Nannestad. Det er første gang det er lyktes å fremstille 2 + 2 selvblokade med hvit linjesperring, der alle dualforhindringene er indirekte bindinger ( Barulin I).

Roald Bukne,  
Schackvärlden 1945



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

Løsning: 1. **La2** (Tr. 2. **Da7** matt)

1.-, **Sxc3** 2. **Txc3** matt (Sd3? Se4? Dc7?)

1.-, **SfxTd4** 2. **Se4** matt (Txc3? Sd3? Dc7?)

1.-, **exTd4** 2. **Sd3** matt (Txc3? Se4? Dc7?)

1.-, **TxTd4** 2. **Dc7** matt (Txc3? Sd3? Se4?)

H/ Steechi

4 x Steechi, ved nøytral blokade på d4 ville alle fire matts være mulig, i variantene går bare en matt hver gang.

1.-, **Td6** 2. **DxTd6** matt

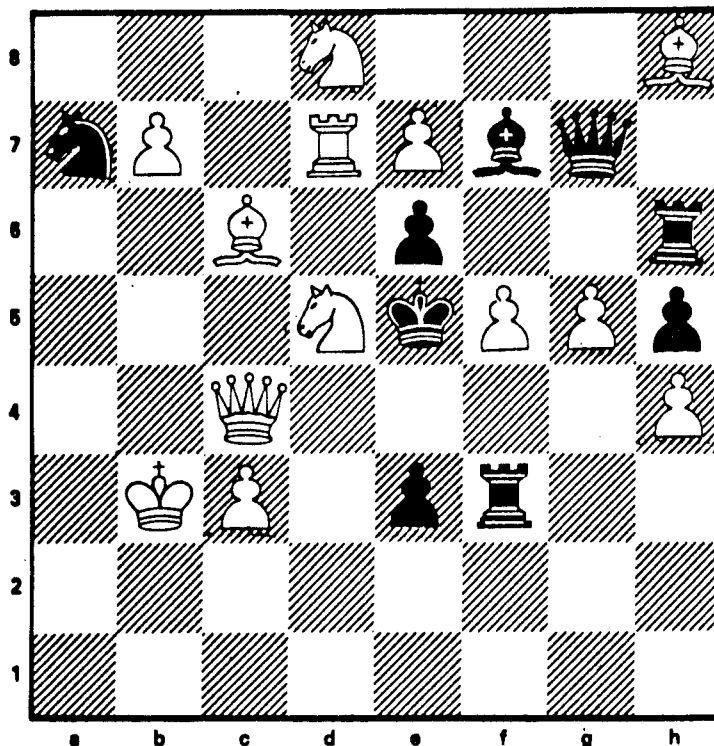
1.-, **Te6** 2. **SxTe6** matt

1.-, **TxDb8** 2. **Td5** matt

Forsøk: 1. **Lb3?** **Sxc3** **Td4!**

1. **Lf7?** **TxDb8!**

Roald Bukne,  
1. pr. "Problemisten"s 3. turn.  
1945.



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

Satsmatter: 1.-,exf5 2.Dd4 matt ( SxLf7? b8=D?)  
1.-,Tf4 2.DxTf4 matt

Forsøk: 1.Sb6? (Tr.2.De4 matt)

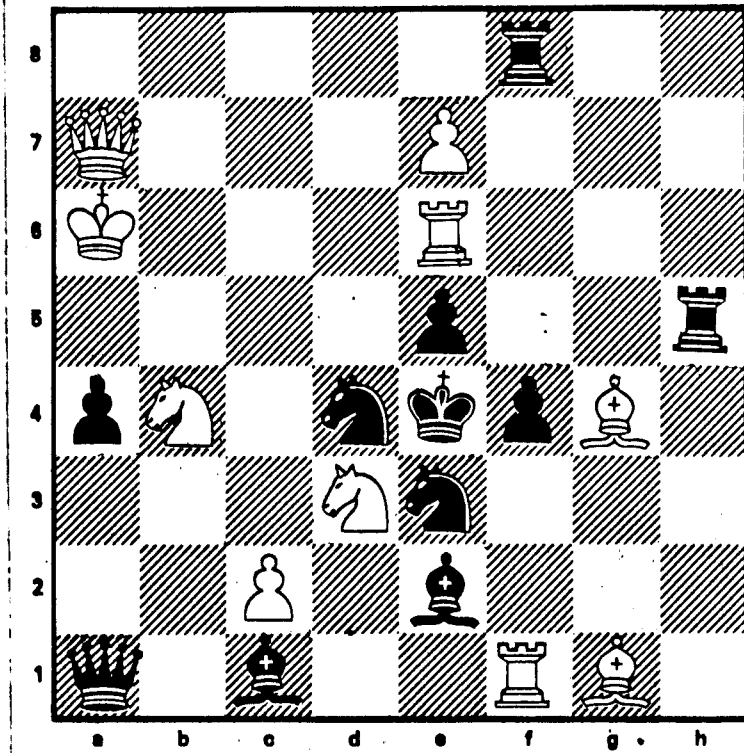
1.-,exf5 2. SxLf7 matt (Dd4? b8=D?)  
1.-,Tf4 2.De5 matt  
men 1.-,SxLe6!

Løsning: 1.Sf6 (Tr. 2.De4 matt)

1.-,exf5 2.b8=D matt (Dd4? SxLf7?)  
1.-,Tf4 2.De5 matt

Gustav Jønsson's ide om mattdifferensiering i ulike faser, der Jønsson's "mellanspel" utføres som et reelt forsøk.

Roald Bukne,  
1. pr. Norges Sjakkforbund 1946

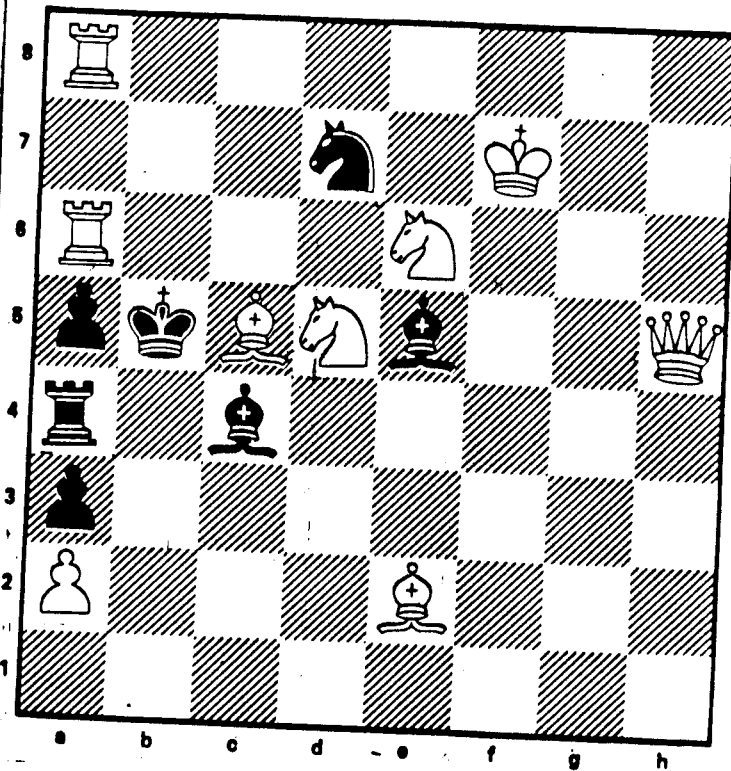


Hvit trekker og setter matt i to trekk.

Løsning: 1.e8=S (Tr. 2.Sd6 matt)  
1.-,Sb5 2.Sf2 matt (Sc5?)  
1.-,Sc4 2.Sc5 matt (Sf2?)  
1.-,Sdf5 2.Txf4 matt (Txe5?)  
1.-,Sef5 2.Txe5 matt (Txf4?)  
1.-,LxSd3 2.cxLd3 matt



Roald Bukne,  
1. pr. Deutsche Schachzeitung 1977/78



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

~~Alternativer~~

Satsmatter: 1.-, Lh2 2.Sc3 matt  
1.-, Lh8 2.Sdc7 matt

Løsning: 1.Lb4 ~~Lb4~~ (Trekkvang)

1.-, Lh2 2.Sd4 matt  
1.-, Lh8 2.Sec7 matt  
1.-, TxLb4 2.Sc3 matt  
1.-, axLb4 2.Sdc7 matt

Ruchlis-tema: Mattendring fra ~~en~~ satsmatter til løsningsvarianter når Le5 trekker. Men når Ta4 og Ba5 slår Lb4 kommer satsmattene tilbake!

1.-, Ld3 2.LxLd3 matt  
1.-, LxLe2 2.DxLe2 matt  
1.-, Sd7 likeg. 2.Tb6 matt

(1947 -)

Jarl H. Ulrichsen

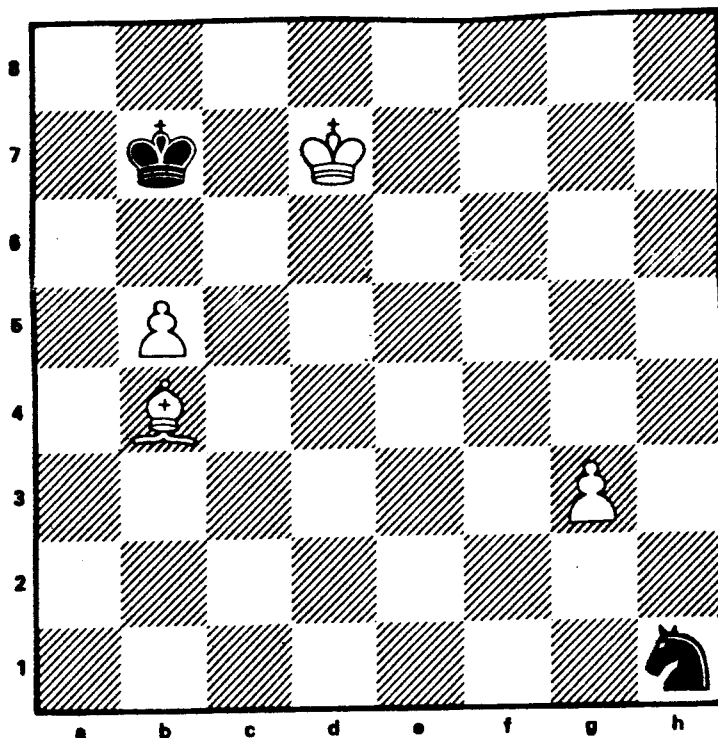
Ulrichsen er et relativt ferskt medlem av O.S.S. Opprinnelig kjenner han fra Drammen, men i studietiden ble han medlem av ASKO, senere Stjernen, og altså nå O.S.S. Ulrichsen er teolog av utdanning. Meget kan sikkert fortelles om forholdet mellom teologer og sjakk. Fra historien kjenner vi til den spanske prest Rey Lopez som i 1561 lanserte den spanske åpning, i forrige århundre var en av Danmarks betydeligste oppgaveforfattere presten J. Jespersen. Fra vår tid kan vi nevne at selveste pave Paul Johannes II offentliggjorde riktig fine oppgaver i Polen i etterkrigsårene, men da under sitt bergerlige navn: Karel Weytola.

~~Ulrichsen~~ Flere norske problemister har laget studier, men Ulrichsen er en av de få som nesten utelukkende har

~~spesialisert seg på~~ dette spesialområdet.

H/ Konsentert seg om

Jarl H. Ulrichsen,  
5. pr. "Tidskrift för Schack" 1970



Hvit trekker og vinner.

Løsning: 1.g4 Sf2! 2.g5 Sh3 3.g6 Sf4 4.g7 Sh5 5.g8=S!

(5.g8=D? Sf6+! ~~6.Kd8 SxDg8~~) Etter denne

vellykkede jakten på g-bonden, starter angrepet

~~mot b-bonden:~~ mot b-bonden:

5.-, Kb6 for å

erobre Bb5, men så fanges svarts springer:

6.Ld6 Kxb5 7.Le5 Ke4 8.Ke6 Kd3 9.Kf5 Ke3 10.Kg4! Ke4!

11.Lb2! Sf4 12.Sf6+ Ke3 13.Lel+ og vinner.

- Etter 5.g8=S kan svart også spille:

5.-, Sf4 6.La5! (Le5? Se2 7.Sf6 Se3

8.b6 Sa4 remis) 6.-, Se2 7.Kd6 ( 7.Se7? Sd4 8.b6

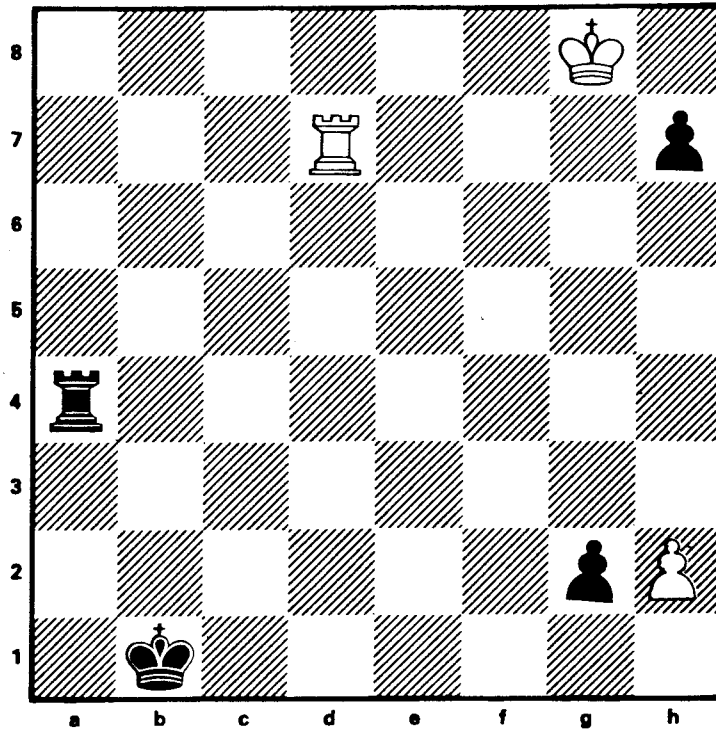
Sb3 remis) 7.-, Sd4 8.Ke5 Sb3+ 9.Kb4 og hvit vinner.

Denne studien er medtatt i standardverket "1357

End-Game Studies" (The best chess compositions 1935-1973)

av Harold M. Lommes.

Jarl H. Ulrichsen,  
Dagbladet 1970



Hvit trekker og holder remis.

Løsning: 1.Td1+ Ke2 2.Tg1 Tg4+ 3.Kxh7 Kd3  
4.h3 Tg3 5.h4

a) 5.-,Ke4 6.h5 Kf5 7.Kh8 (h6? Tg6!) Kg5  
8.h6 Kxh6 9.Txg2 TxTg2 patt

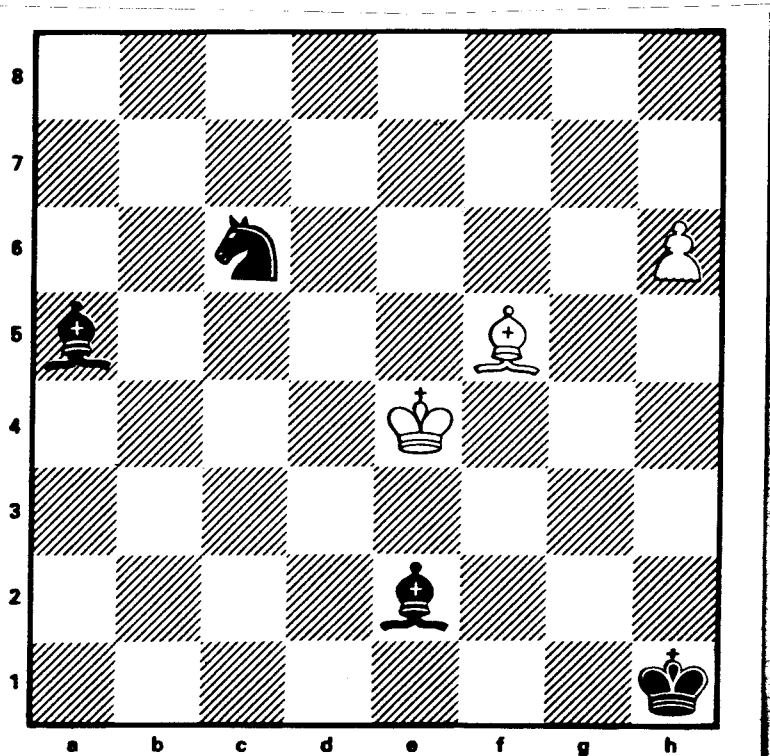
eller:

b) 5.-,Ke2 6.h5 Kf2 7.Txg2+ TxTg2 8.h6 Kf3  
9.Kh8 Kf4 10.h7 Kg5 11.Kg7 Kf5+ 12.Kf7

og hvit holder remis.

Forsøk = 1. Tg7? Ta8+  
2. Kxh7 Ta7!  
1. Ta7+? Kc2!

Jarl H. Ulrichsen,  
R.o. Stella Polaris 1972



Hvit trekker og holder remis.

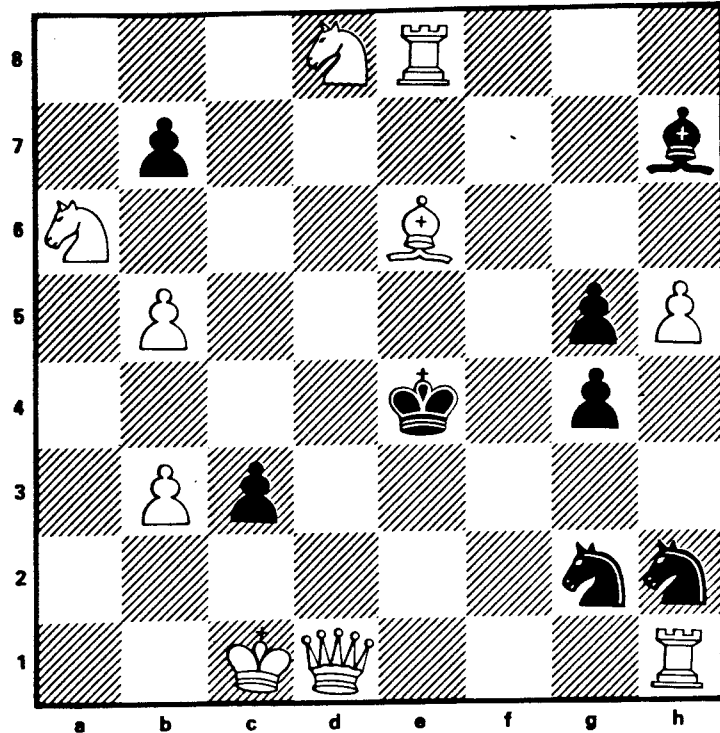
Løsning: 1.Ke3 Lb5 (1.-, Lb6† 2.KxLe2 Sd4† 3.Kd3 SxLf5  
4.h7 Ld4 5.Ke4 vinner offiser med remis)  
2.Le4† Kgl 3.LxSc6 LxLc6 (3.-, Lb6† 4.Ke4/Kf4  
LxSc6 5.Ke5 gir med trekkombytte samme stilling  
som nedenfor) 4.Kd4 Lb6† 5.Ke5 Lc7†  
6.Kd4 Ld8 7.Ke5 La5 8.Kd4 Ld8 9.Ke5 Le7  
~~10.h7~~ 10.h7 La3 11.h8=D Lb2† 12.Kd6 LxDh8 remis.

GUNNAR F. MYHRE (1934 — )

Gunnar F. Myhre var et meget aktivt medlem av klubben vår ~~i studietiden~~ for mange år siden. Han er nå bosatt i Ranheim. Myhre var en meget sterk spiller, og spilte i mesterklassen i klubben. Senere har han også gjort flere toppresultater i postsjakk. Myhre har i de senere år vært meget aktiv som problemist både nasjonalt og internasjonalt. For ikke lenge siden så vi en artikkel i "Sovjetskij Sport" der en studie av ham ble sammenholdt med en rekke liknende ideer av andre forfattere.

Myhre er meget allsidig som problemist, ~~og~~ hans stil er ofte ukonvensjonell og eksperimenterende.

Gunnar F. Myhre,  
Schweizerische Schachzeitung 1981



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning: 1.Dd3†

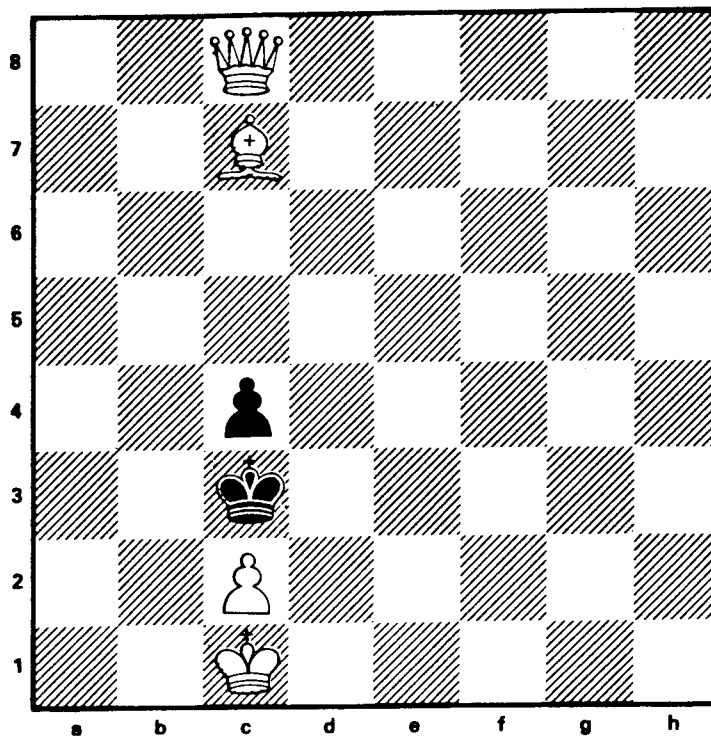
1.-, Ke5 2.Dd6† Ke4 3.Lg4 matt  
2. - , Kf6 3.Dd4 matt  
2. - , KxDd6 3.Sf7 matt

1.-, Kf4 2.Tf8† Lf5 3.TxLf5 matt  
2. - , Ke5 3.Dd5 matt

1.-, KxDd3 2.Lf5† LxLf5 3.Td1 matt  
2.- , Kd4 3.Td1 matt

Tempoledning med trinnvise dronningøfre!

Gunnar F. Myhre,  
Verdens Gang 1973



Hvit trekker og setter **matt** i to trekk.

Løsning: 1.Df5 (Trekkvang)

1.-,Kb4 2.Da5 matt

1.-,Kd4 2.De5 matt

Forsøk: 1.Da6? Kd4!

1.De6? Kb4!

Kontraveksling.



AMATØRENE .

Sjakkspillere som interesserer seg for problemer får av og til en god idé, og gjør også noen ganger et "funn". Vår klubb har også hatt slike medlemmer:

Tor Jacobsen kommer fra Harstad. Før han bosatte seg for godt på Østlandet tok han to Nord-Norske mesterskap. I 1953 var han med på laget som vant den 2. internasjonale studentturnering i Bruxelles. Særlig miniatyrer og andre små-oppgaver interesserer ham. Vi viser en fiks liten sak fra hans hånd.

Otto Ibenfelt var medlem i klubben vår i studietiden. Senere har han vært bosatt utenbys, men latt høre fra seg i forskjellige turneringer.

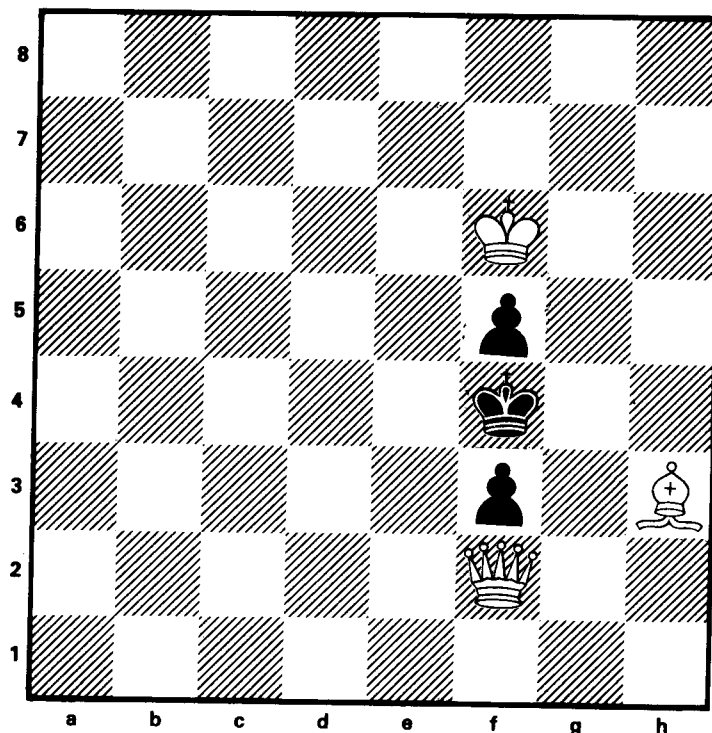
Odd Bergstad er den mest profesjonelle av disse, han er redaktør for en populær sjakkspalte i "Klassekampen". En del oppgaver og studier har han laget, og mer kan vi sikkert vente i fremtiden.

Bergstad spilte seg opp i eliteklassen i NM 1984.

Tor Jacobsen

(Etter F. W. Martindale)

Dagbladet 1983



Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

Løsning: 1.Lf1 (Trekkplikt)

1.-,Ke4 2.Dd2! f2 3.Lg2 matt

2. - , f4 3.Dd3 matt

1.-,Kg4 2.Dh2! f2 3.Le2 matt

2. - , f4 3.Dh3 matt

*Hil Følgernde*

~~Disse~~ satsmatter ligger klare i diagramstillingen, men hvit har intet nøytralt ventetrekk og må derfor endre sitt spill (som vist i løsningen) :

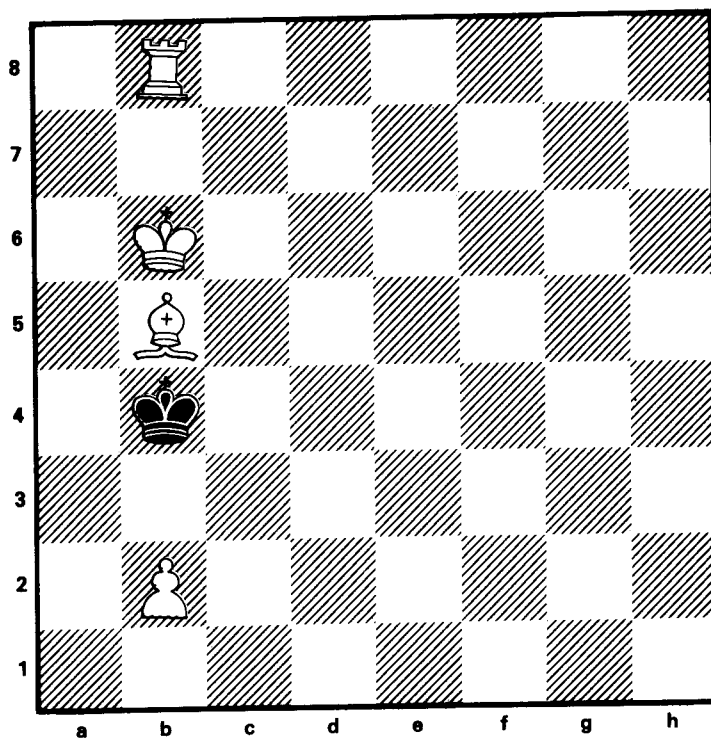
1.-,Ke4 2.Dd2! g2 3.Lg2 matt

2. - , f4 3.Lf5 matt

Forsøk: 1.Lg2? Kg4 2.Dxf3 † Kh4 3.Dh3 matt,  
men 1.-,Ke4!

1.Ke6? Kg5!

Otto Ibenfeldt,  
Magasinet for Alle 1944



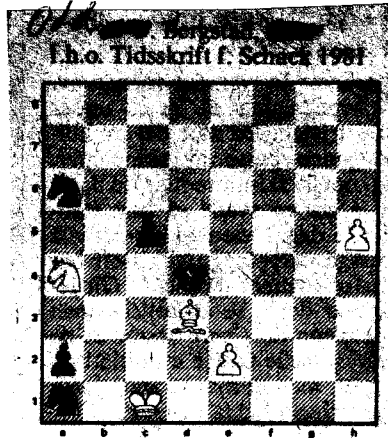
Hvit trekker og setter matt i tre trekk

Løsning: 1.La4 (Trekkvang)

1.-,KxLa4 2.Kc5 Ka5 3.Ta8 matt

1.-,Kc4 2.Td8 Kb4 3.Td4 matt

Symmetrisk stilling med asymmetrisk løsning.



Hvit trekker og vinner.

Løsning:

**1.Kb2 Sb3 2.Kxa2 Sc1† 3. Kb1!!**

Her må hvit være presis, se disse alternativer:

a) 3.Ka3? SxLd3 4. exSd3 Sc7! 5.h6 Sb5†

6. K likeg. Sd6 7.h7 Sf7 og hvits h-bonde er stoppet.

b) 3.Kb2? SxLd3 4.exLd3 Ke5 5.Sxc5 SxSc5 6.d4† Kxd4! 7.h6 Sd3† 8. K likeg. Se5 9.h7 Sf7 og igjen er hvits h-bonde stoppet.

c) 3. Ka1 Se merknad etter hvits 7. trekk i hovedvarianten.

3.-,SxLd3 4.exLd3 Ke5 5.Sxc5! Sb4! (Om SxSc5? d4†!) 6.d4† Kf5 7.Se4! (Om hvit konge nå sto på a1 kunne svart spille 7.-,Sc2† fulgt av Sxd4 osv.) 7.-,Sd5 8.Sg3† Kf4 9.h6 Sf6 10.Sh5† og hvit vinner!

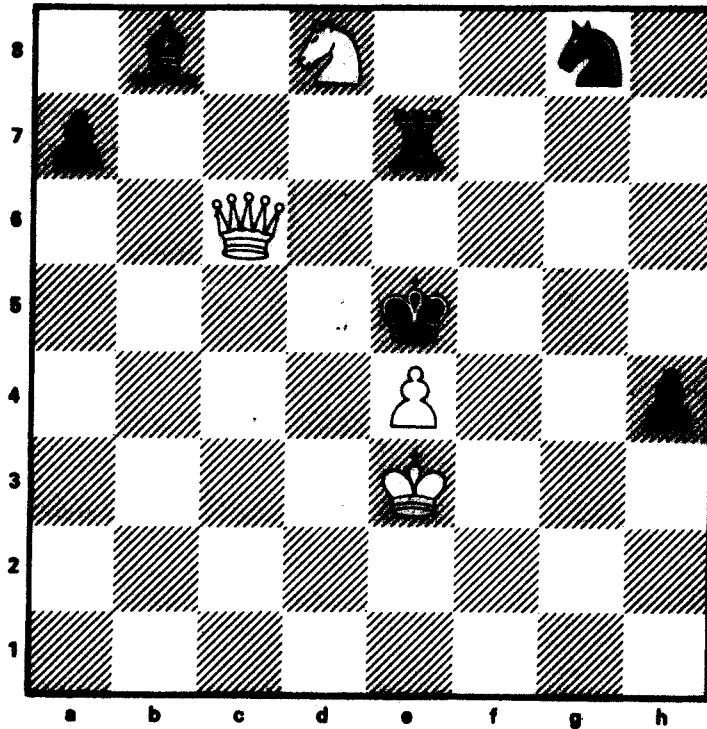
Fra de gamle, gode dager.

Fra historiens halvmørke skal vi hente frem noen oppgaver fra klubbens tidligere tider. Vi har ikke noen omfattende opplysninger om disse førverdige herrer, J. A. Brække var norgesmester ~~flere~~ ganger, de andre vet vi var jurister av profesjon og ~~ikke~~ stort mer. Men skarpe saker kunne lages også i gammel tid!

H. 1919, 1920  
og 1923

F. A.

V. net



Hvít trekker og setter matt i 3 trekk.

Løsning: 1. Da6! (Frekktvang)

1.-, Lø7 2. Dal+ Kd6 3. Dd4 matt

1.-, Sf6 2. De6+! FxDe6 3. Sf7 matt

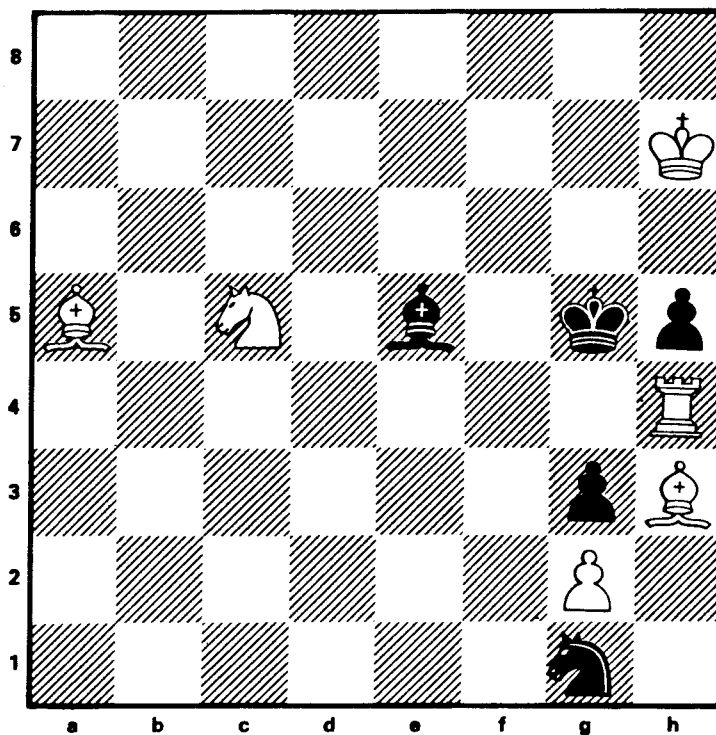
1.-, Sh6 2. DxSh6 og 3. Df4/Se6 matt

1.-, h3 2. Dg6! (3. Se6) Sf6 3. Dg3 matt

Bivarianter: 1.-, Ld6/Fe8/Fb7 2. Dal/Sf7/De6 matt.

Tc

Fredrik W. Blehr, (1853-1913)  
Nordisk Skaktidende 1881



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

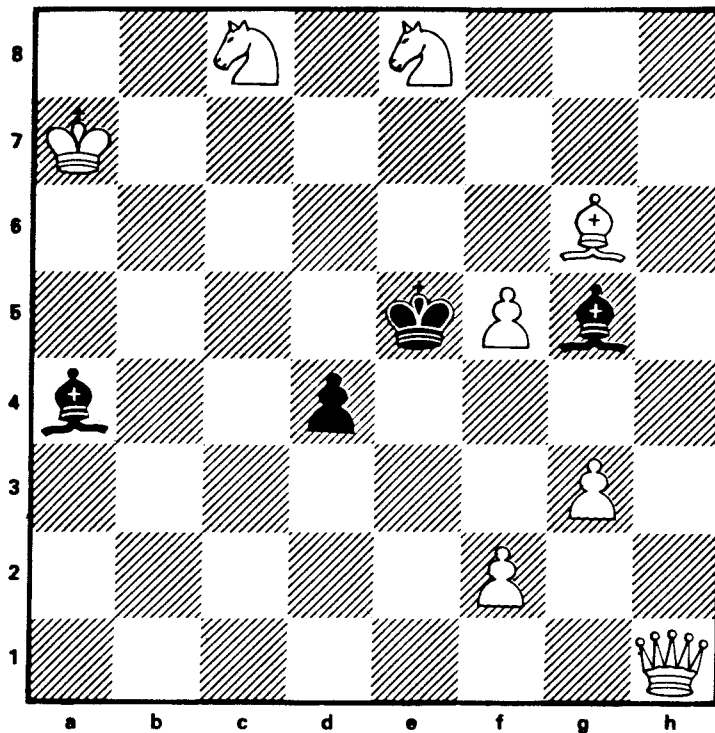
Løsning: 1.Tf4 (Tr. 2. Se6 matt)

1.-, KxTf4 2.Ld2 matt

1.-, LxTf4 2.Ld8 matt

1.-, h4 2.Tf5 matt

Otto C. Budde, (1857-1890)  
Österreichische Lesehalle 1882



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

Løsning: 1. Sf6 (Tr. 2. Sg4 matt)

1.-, KxSf6 2. Dh8 matt

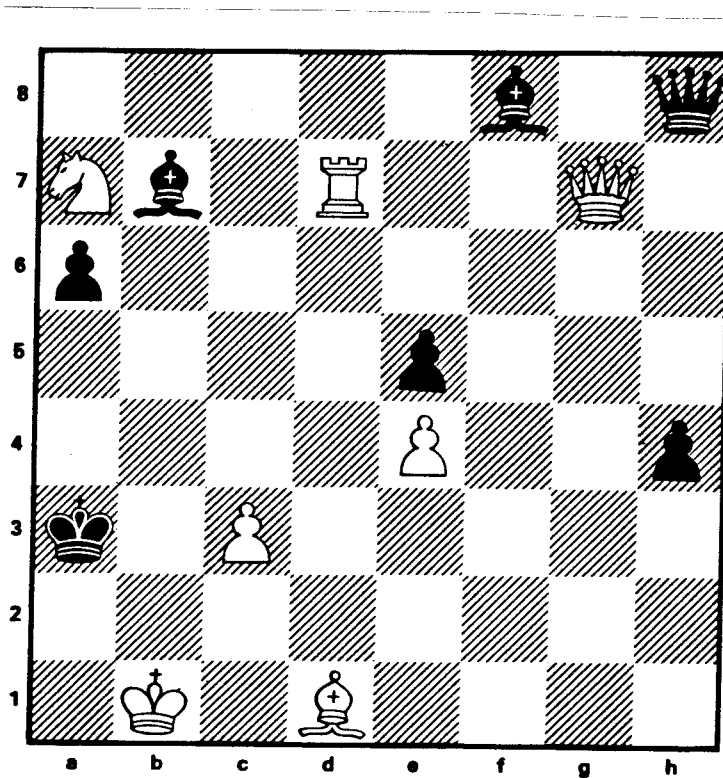
1.-, LxSf6 2. f4 matt

1.-, d3 2. Dal matt

1.-, Ld1 2. Sd7 matt



J. A. Brekke, (1883 - 1976)  
Norsk Sjakkblad 1907

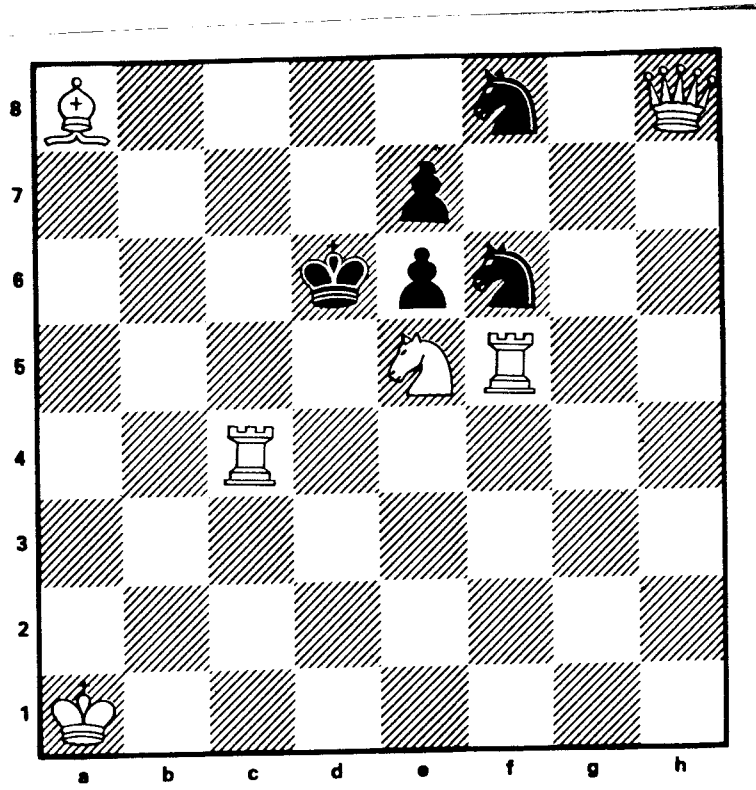


Hvit trekker og setter matt i tre trekk.

- Løsning: 1. Td5 ( Tr. 2. Ta5 matt)  
1.-, LxTd5 2. Sb5† ! axSb5 3. Da7 matt  
1.-, Lb4 2. De7! (3. DxLb4/Ta5) LxDe7 3. Ta5 matt  
1.-, Lc5 2. Dg2 (3. Da2/Db2) Lf2 3. Ta5 matt

Forsøk: 1. Dg2? Lxe4†  
2. DxLe4 Dh7! 3. ?

Henrik  
 Bahr, (1902-1982)  
Norsk Schakblad 1919



Hvit trekker og setter matt i to trekk.

- Løsning: 1.Tf3! (Trekkvang)  
1.-, Sf6 likeg. 2.Td3 matt  
1.-, Sd5 (f.f.) 2.Tc6 matt  
1.-, Sf8 likeg. 2.Db8 matt  
1.-, Sfd7 (f.f.) 2.Sf7 matt  
1.-, KxSe5 2.Dh2 matt  
Forsøk: 1.Tf4? 1.Tf2? 1.Tf1? Se4!